

Новы Час

Найджэл Гулд-Дэвіс:
«ГЛЯДЗЕЦЬ НАПЕРАД,
А НЕ НАЗАД!»

Стар. 4–5

ЯКІ НАЦЫЯНАЛІЗМ НАМ ПАТРЭБНЫ

Культурным нацыяналізмам, такім папулярным сярод апазіцыі, пералік магчымых нацыянальных праектаў не вычэрпваецца

Стар. 6

АПОШНІЯ З МАГІКАН

Еўрапейскі левы тэрарызм памёр. У Германіі склала зброю адна з апошніх экстремісцкіх груповак

Стар. 12

ГЕРАІНЯ ГЕТА

Актарка і спявачка Ганна Хітрык

Стар. 15

ПАВАЖАНЫЯ ЧЫТАЧЫ!

У сувязі з адпачынкам

наступны нумар газеты

выйдзе 14 жніўня

тойнасці, падтырмы беларус-камоўных СМИ, тэле- і радыёпраграм па-зежамі Беларусі, зварот аб беларускімове, захаванні і падтырмы Беларускай хаты — культурна-асветніцкага цэнтра Міжнароднага грамадскага аб'яднання «Згуртаванне беларусаў свету «Бацькаўшчына».

На знак таго, што «Бацькаўшчына» — не праўладчы арганізацыя, хоц і ся скрывае, але была прынятая рэзолюцыя, у якой асуджаюча арштысты ўзімельнік ацынвіту салідарнасці з палітычнымі і сем'емі зніклых без вестак апанентага ціпераційнай улады.

Напрыканцы другога дня працы з'езда абраў новыя кіраўніцы органы, у тым ліку і старшыню. Ёю фактычна аднаголосна (толькі два чалавекі ўстрымаліся) была абраная Алеана Макоўская, якая дагэтуль займала пасаду намесніцы старшыні. Алеана Макоўская заявіла, што дяля яе такая салідарнасць была нечаканай, але вельмі прыемнай. «Для мене заяўлена вельмі высокая планка, бо маім папярэднікамі на гэтай пасадзе былі людзі нязломныя, вельмі прынцыпавыя, сапраўдныя патрэбты Бацькаўшчыны — Васіль Быкаў, Радзім Гарэцкі, Аляксей Марачкін. Я буду імкнучы трывама гэту планку, — паабіцала новая кіраўніца «Бацькаўшчыны».

Вакол з'езда «Бацькаўшчыны» ад самага пачатку было мнóstva спрочак і пытанняў наконт адносін з уладамі. Арганізатары доўга не моглі атрымаць дазвол на арэнду памяшкання. Справа зрушылася з мёртвай кропкі пасля ўмішання галоўнага раджактара «Советской Беларуси» Паўла Якубовіча. Пагавораваючы, што на апошнюю ролю ў гэтым адыграла і адмова падтырмиць ініцыятыву Аляксандра Казуліна па стварэнню арганізацыі «Беларускі дом», адным з заснавальнікаў якога мусіла выступіць «Бацькаўшчына».

Дарачы, на з'ездзе гэта пытанне не ўзьдымалася. Экс-старшыня арганізацыі Алеес Марачкін заяўліў, што з ратаций кіраўніцкіх кадраў нічога істотна не зменіцца, аднак новаму кіраўніцтву варта падрыхтаваць для ўладаў «пугу». «Новыя кіраўнікі — менеджеры

Вольга Хвойн

Пяты з'езд беларусаў свету
«Бацькаўшчына» прайшоў
пад знакам кампрамісу.

Уздэл у ім прынялі 252
дэлегаты з 18 краін свету.
Мерапрыемства наведалі
дзяржаўныя чыноўнікі, што
нетыпова для выбудаванай
сістэмі адасаблення
«апазіцыя — улада».

Кіраўніцтва «Бацькаўшчыны»
дышламатычна вытрымала
дыстанцыю, прайвішы сябе
гаспадаром з'езда.

Кампраміснасць прайвілася ад
пачатку: замест гімна «Магутны
Божа», які традыцыйна падкрэслівае недзяржаўнасць падобных
мерапрыемстваў, зіграла ме-

лодыя з «Полацкага сышткі». Дзяржаўныя чыноўнікі ўзялі слова толькі пасля таго, як прагу чаў аўдзізапіс звероту старшыні Рады БНР Іванкі Сурвілы ды выступіў з прыўітальным словамі амбасадар Швецыі ў Беларусі Стэфан Эрыксан.

Міністэр культуры Павел Латушка і ўпраўлівашыя па справах рэлігіі і нацыянальнасці Леанід Гуліякі (апонішні прысутнічай на з'езде ўсе два дні «дэзвінкі да звонка») выступілі з прыўітальнымі словамі, якія, прагу, нагадвалі дойгія справаўдачы пра дасягненні на ніве апікунства над беларушчынай. Усе акцэнты расставілі ціпераў ужо былы старшыня «Бацькаўшчыны» Алеес Марачкін, пакінуўшы, што яго прамова на фоне папярэдніх выступаў не такая аптымістычная. Напрыканцы Марачкін прапанаваў вярнуць беларускімове статус адзінай дзяржаўнай — ініцыятыву сустрэлі волгаскімі.

Таксама былі прынятые звяроты да розных дзяржаўных органаў аб стварэнні ўстаноў па справах беларускай дыяспary, ахове гісторыка-культурных каш-

високага класа, якія могуць арганізація, дыялог з уладамі. Аднак у гэтай сітуацыі, акрамя «салодкага перніка», павінна быць падрыхтаваная «пуга», — лічыць Алеес Марачкін. — Улады б за даволіла кіраванная грамадская арганізацыя. Яны будуть рабіць ўсё, каб не было ні кроку направа, ні кроку налева. Я непакоюся, што арганізацыя можа стаць кіраванай. Магчыма, што разам з інтэрэсамі арганізацыі свае інтерэсы будуть прасаваць улады. Прос-канферэнцыі з чыноўнікамі падчас з'езда беларусаў свету — гэта знак. Знак дыялогу. Але пры гэтым, дыялогу не на роўных. Таму што наперадзе прэзідэнцкія выбары, а ў нашу раду ўваходзяць палітычна заангажаваныя людзі. Адны выступаюць за дыялог з уладамі, а іншыя адстойваюць маральна-этычныя прынцыпы і патрабуюць реальных, не дарактартых перамену ў краіні».

Расійскі «Коммерсанц» змясціў істрычны артыкул пра з'езд беларусаў свету, у якім ці не адзначана гаворыцца пра разварот апазіцыі на настроенай арганізацыі ў бок Лукашэнкі, і, адпаведна, маўкліўшы годзу ўладаў на барабуць з наступствамі русіфікацыі Беларусі. Па вілікуму раҳунку, нічога крамолнага ў прысутнасці на з'ездзе дзяржаўных чыноўнікаў няма — жыцё не стаіць на месцы і аднойчы беларусы, якія знаходзяцца па розных бакі баўкад, будучы вымушаныя пайсці насустрач адзін аднаму. Натуральна, калі да апазіцыі прыходзяць прадстаўнікі дзяржавы, то са сваім інтэрэсам. Але вырашальнік зуровень дыялогу і ўзаемадэзяня ўсё ж мусіць кіраўніцтва «Бацькаўшчыны», найперш зважаючы на інтэрэсы сваіх сабраў і, як слушна з'яўляжыў Марачкін, маральна-этычныя прынцыпі.

Што тычыцца новай кіраўніцы арганізацыі — Алеены Макоўскай, то, хаця яна і саступае ранейшым старшыням у грамадскім аўтарытате, але на дадзенім этапе мае неблагую падрыхтому, імпэт і, як мінімум, задлакаваны намер трымацца маральнай планкі сваіх папярэднікаў.

Працяг тэмы на стар. 14

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

2

▼ НАВІНЫ РЭГІЁНАЎ

ЛІДА. ПАДАРУНАК АД ПІСЬМЕННІКАУ

Неўзабаве Лідскаму гісторычна-мастакаму музею будзе перададзена коллекцыя палотнаў мастакоў, што знаходзілася ў бытм Доме літаратурараў і належала ліквідаванаму Саюзу беларускіх пісьменнікаў. Сюды будуть перавезены карціны, якія упрыгожвалі сцены дома адпачынку творцў «Слач».

Раней на Лідчыне знайшла прытулак бібліятэка гэтага грамадскага аг'яднання.

БАРАНАВІЧЫ. ЧЫГУНКА АДСВЯТКУЕ

Баранавіцкое аддзяленне беларускай чыгункі сваё прафесійнае свята, якое прыпадае на 2 жніўня, вырашыла адзначыць шыкоўна. Чыгунчынікі і гардзяне з гэтай нагоды будуть гуляць тро дні.

Мерапрыемства распачнуцца 31 ліпеня. Культурная праграма разнастайная: адкрыццё выставы, прысвечанай 65-й гадавіне вызвалення Беларусі пад назвай «Спасінне імінне жывое», святочнае пасідліжанне чыноўнікам, прадстаўніку адміністрацыі чыгункі, ветэранаў працы і грамадскасці. Пасля ў гародзе адбудуцца канцэрты, спартыўныя мерапрыемствы.

АСТРАВЕЦ. СУПРАЦІЎ НАРАСТАЕ

Нягледзячы на ўцік, колькасць актыўністу, якія змагаюцца супраць пабудовы АЭС, узрасце. Ігар Пастухоў, дырэктар ландшафтнага запасніка «Сарачанская азёры», што знаходзіцца ў 5 кіламетрах ад пляцоўкі будаўніцтва АЭС, звязнуўся з Саймін і Міністэрствам энергетыкі з просьбай не будаваць АЭС калі ахоўваемых прыродных тэрыторый. Раней на абарону экалагічна чистай тэрыторыі Беларусі выступілі навуковцы, грамадскія дзеячы, прадстаўнікі інтэлігэнцыі і дэмакратычнай супольнасці.

ГЛЫБОКАЕ. ДЗЕЦІ СТВАРАЮЦЬ МУЛЬФІЛЬМ

Юныя мастакі з Глыбокага і іх аднагодкі з латвійскага горада Лудзы супольна ствараюць анімацыйны фільм. З кожнага боку ў праекце ўдзельнічае па 10 дзяцей. Мульфільм будзе распавядаць пра фальклорныя традыцыі беларускага і латышскага народаў. Перад пачаткам супольнай працы будувальны мультыплікатор некалькі месецяў выучыў нацыянальныя традыціі і звязы са сваімі суседзямі. Затым яны прыдымалі сінэар. Ені прысвечаны падарожжу Несцеркі, але поўны сюжэта не раскрываецца. Зараз творчая супольная праца ідзе на Глыбоцкія вёскі і вёскі. У жніўні ў Лудзах узделенікі праекта працягнучы працу ўжо ў студыйных умовах з дапамогай сучасных кампютарных праграм. У наступным годзе на міжнародным кінафестывалі «Магніфікат» запланаваны паказ гэтага фільма ў намінацыі «Анімацыйнае кіно».

Падрэштаваў Язэп Палубятка

► СПРАВА

ПРЫМІРЭННЯ НЕ БУДЕ

Прадстаўнік Міністэрства юстыцыі Яўген Какуша адхіліў прапанову сустаршыні аргкамітэта па стварэнні партыі «Беларуская хрысціянская дэмакратыя» Аляксея Шэйна спыніць справу ў Вярховым судзе прымірэннем бакоў. Пра гэта паведамляе прэс-служба аргкамітэта БХД.

20 ліпеня ў Вярховым судзе пачаўся разгляд скарыг аргкамітэта па стварэнні БХД на рашэнне Міністэрства юстыцыі, якое не мовіла ў рэгістрацыі партыі.

Падчас пасяджэння ў аўтраке Шын агульнай пазіцыі аргкамітэта па стварэнні БХД: «Мы паказваем сібрам-заснавальнікам нашай партыі, што мы гатовы адстойваць пазіцыю больш чым тысячы чалавек, якія выказаліся за неабходнасць стварэння БХД. Афіцыйнай уладзе мы даем магчымасць прадамантраваць сваю добрую волю і прыняць та-кое рашэнне, якое будзе адпаведаць закону».

У прапанову БХД уваходзіла карактэрніца спіса заснавальнікаў партыі з улікам тых асоб, якія адпілілі сваі подпісы пад цікікам уладаў; удакладненне некаторых звестак пра сібрам партыі, да якіх Міністэрства агульнай прэтэнзіі;

паўторная аплата дзяржаўнай поштніцы.

З боку Міністэрства пагадненне бакоў прадугледжвалася скасаванне свайго ранейшага рашэння пра адмову ў дзяржаўнай рэгістрацыі БХД.

Прадстаўнік Міністэрства Яўген Какуша мяркую, што «рашэнне Міністэрства юстыцыі прыніята. Іншае рашэнне прынята быць не можа».

Нагадаем, устаноўчы з'езд БХД прайшоў у Мінску 28 лютага 2009 года. 16 красавіка Міністэрству БХД у рэгістрацыі. Асноўныя прэтэнзіі заключаліся ў тым, што пры апітанні прадстаўнікамі Міністэрства заснавальнікам партыі праз тэлефанаванні і паштовыя лісты не ўсе яны правільна называлі колькасцю удзельнікаў сходаў, на якіх прысутнічалі; колькасць вылучаных делегатаў.

17 красавіка Міністэрства прыніміў сваё папярэдніе рашэнне пра не-рэгістрацыю БХД з фармулёўкай «паводле шматлікіх зваротаў заснавальнікаў».

12 мая Міністэрства другі раз адмовіў ў дзяржаўнай рэгістрацыі партыі «БХД». У рашэнні алінчалася, што спіс заснавальнікаў і пратакол устаноўчага з'езда БХД утрымліваюць несапраўдныя звесткі.

10 чэрвеня арганізатары БХД накіравалі скарыту ў Вярховны суд. Арганізатары падтрымалі аргументы адвадаў, што падставы для адмовы ў рэгістрацыі партыі з'яўляюцца незаконнымі.

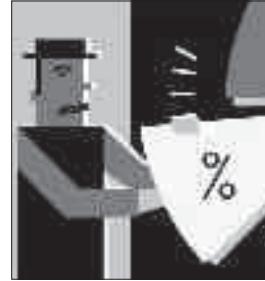
► жыццё

ПРЫБЫТКІ СКАРОЦЯЦЦА

Па дадзеных агенцтва ПРАЙМ-ТАСС, валютная выручка беларускіх прадпрыемстваў у студзені-чэрвені 2009 года склала, па папярэдніх дадзеных, 10832 мільярды долараў, што на 41,9 працэнта менш, чым у аналагічным перыядзе 2008 года.

Пагаршэнне эканамічнага стану прадпрыемстваў выклікае значнае скарачанне бюджетных паўступленняў, якое немінуча ўцігне Беларусь у новую стадию крызису — сацыяльную.

«Па ўсіх эканамічных законах Беларусь зараз пачынае ўцігвацца ў бюджетны крызис. Відавочна, што эканамічны стан нашых найбуйнейшых прадпрыемстваў,

якія даюць асноўныя паўступленні ў бюджет, прадаюць пагарашца. Гэта прыкладна 200 экспартарыентаваных вытворчасцяў. Яны ўжо не даюць столькі грошай у бюджет, як летас. Гэта значыць, што прыбылікі людзей, якія атрымліваюць заробкі з дзяржаўнай казны, зараз немінуча будуть

скарачацца. Працэс гэтых пачненцаў ў другой палове гэтага года і працягненіца ў пачатку наступнага», — пракаментаваў сітуацыю эканаміст Міхаіл Залескі.

Пры гэтым дзеля атрымання чарговага траншу крэдыта МВФ ураду даваіцца пайсі на выкананне рэкамендацый фонду, адной з якіх з'яўляецца лібералізацыя коштатаўтарэння.

«І ў нас адбудзеца тое, што адбылося ва ўсіх краінах, дзе працуе МВФ і Сусветнік банк, — рэзкае сацыяльнае расслаенне насељніцтва. Улады цалкам могуць дапусціць такі сцэнар развіція падзеі. Дзеля захавання сваіх мяккіх фатэляў і магчымасці прайгваць свою авантурыйскую палітыку, яны могуць пайсі на ўсё, што заўгодна», — лічыць Залескі.

Паводле «Хартыі'97»

► ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

МАЗЫРСКАЯ СПРАВА

21 ліпеня ў дачыненні да мазырскага праваабаронца: Пала Наздрэў у мясоўкім вяенкаматце быў складзены пратакол аб адміністрацыйным правапарушэнні па артыкуле 25.8 КоAP.

Як паведаміў Павел, яму як ваннаабавязанаму інквірмуюць паўешэнне правілаў вайсковага ўліку, што цягне накладанне шрафу ад дзвюх да трох базавых велічынь. Пратакол склаў намеснік начальніка Мазырскага вяенкамата падпалкоўнік Юрый Пракапенка.

«Мяне адвінавачаюць у не-своечасовым паведамленні пра змену месца працы, хоць аддзел кадраў прадпрыемства, дзе я працуя, своечасова прайфармаваў пра гэта вяенкамат», — сказаў праваабаронца.

Паслы суда ён мае намер аўскардзіць дзеянні вяенкамата, бо лічыць прызагненне яго да адміністрацыйнай адказнасці «палаўчына матываваным і звязаным з праваабарончай дзеяннасцю». Прычыну такога пераследу ён бачыць у том, што ў ліпні гэтага года звязнуў уагу ўладаў да грубага паўешэнні за-канадаўства Рэспублікі Беларусь па адлове, адстрэле, утрыманні і

зутаназіі безнаглядных жывёл, якія маюць месца ў горадзе Мазыры і Мазырскім раёні». Па заяве Наздрэў пракуратура Гомельскай вобласці правляла праверку гэтых фактаў і вынесла прадпісанне кіраўніцтву Мазырскага раёна пра іх устаренне.

«Апошнія кроплія, што перапоюніла часу цярпення мясцовых чыноўнікаў, стаў мой зварот да старшыні Мазырскага райвыканкама Анатоля Ліса 20 ліпеня з прапановай пабудаваць прытулак для бяздомных жывёл і адмовіцца ад практыкі іх знішчэння», — сказаў Наздрэў.

Паводле яго слоў, за апошнія два гады гэта трэці выпадак, калі ўлады выкарыстоўваюць артыкул 25.8 КоAP для прыцягнення яго да адміністрацыйнай адказнасці за праваабарончу дзеяннасць.

БелаPLAN

► ПЕРСПЕКТИВЫ

ПРЫВАТЫЗАЦІЙНАЯ ГАТОЎНАСЦЬ

Алена ЗАПАЛЯНСКАЯ

20 ліпеня Дзяржаўны камітэт па маёмасті і прыватызацыі распаўсюдзіў інфармацыю, што са спісу прадпрыемстваў, якія будуть прададзены, па тэхнічных прычынах выключаны 35 аўтакт, але дадзеныя трэба. Усяго за гэтыя два гады дзяржава плануе працягваць 176 прадпрыемстваў.

Тэрмін прыватызацыі пяці падпрыемстваў перанесены на наступны год. Сярод іх — Наваполацкае рэспубліканскэе ўнітарнае прадпрыемства па транспарту нафты і газа «Газпрам» ў 2007 годзе «Белтрансгаза», які ў Беларусі адказвае за транспарціроўку нафты і газа. Труба каштавала расіянам 2,5 мільярда долараў. Перадача акцый ўзде штогод па 12,5 працэнта і завершыцца ў 2010 годзе.

Перспективы ў прыватызацыі

у Беларусі не такая ўжо і працяглай. Дзяржава прадае прадпрыемства дастаковы неахвоты. Пратэндантамі ёсць члены сініх звязкаў, якія звязаны з прадкамамі «Газпраму». Так, найбуйнейшая звязка была звязана з прадкамамі «Газпраму» ў 2007 годзе «Белтрансгаза», які ў Беларусі адказвае за транспарціроўку нафты і газа. Труба каштавала расіянам 2,5 мільярда долараў. Перадача акцый ўзде штогод па 12,5 працэнта і завершыцца ў 2010 годзе.

Падтрымакаў Валерый Карбалевіч лічыць: «Прыватызацыя — прамлем шматліковая. А многія эксперыты разглядаюць яе аднабакова. Перад усім, беларускі рэжым ставіцца да гэтага пытання з пункту гледжання ўтрымання ўлады. Нельга разглядаць праблему выключна з пункту гледжання эканамічнай

мэтагоднасці — у Беларусі яна не дзеянічае. Адсутнасць прыватызацыі да гэтага часу — адзін з важных элементаў трываласці рэжыму. Лукашэнка байца пашучы адну з асноваў, на якой базуеца ягоная ўлада. Ён будзе рабіць асцярожныя крокі ў гэтым часе. Накірунку толькі калі выгода ад прыватызацыі пераважыць магчымую рызыкі».

Па меркаванні Карбалевіча, можа быць дзве прычыны для прыватызацыі: дамовы з МВФ для атрымання новай часткі краінты і дзень, калі вельмі спартрэбніца гроши, а не будзе адкупуль іх узім. Што тычыцца дамовы з МВФ, ён ёсць фармальных момантаў, якія можна лёгка выкананы. Напрыклад, акцынаваць і выставіць на продаж прадпрыемства, але паставіць 25 умову, якія адштурхнёць любога інвестора.

«Акрамя таго, трэба быць вельмі асцярожнымі, бо кошты на прадпрыемствах крэдыту вельмі знізіліся. Тому прыватызацыя ў Беларусі, калі і будзе, то кропкаваць і з умовай, што ўлады атрымаюць больш, чым прайграюць», — лічыць палітолаг.

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

ЗНОЎ ПАЧЫНАЮЦЦА ВОЙНЫ...

Сяргей САЛАЎЕУ

Не дарма эканаміст Яраслаў Раманчук прадказваў, што так званыя «гандлёвыя войны» паміж Расіяй і Беларуссю будуть развівацца. Як у ваду глядзеў. За малаком і сельскагаспадарчай тэхнікай надыша чарга мяса.

Расійскі сельгаснагляд 21 ліпеня ўвёў часовая абмежаванні на пастаўку ў Расію прадукцыі ААТ «Гомельскі мясакамбінат» і ААТ «Брэсцкі мясакамбінат».

Як паведамляецца на афіцыйным сайце ведомства, забарона ўведзена «у сувязі з выяўленнем пры маніторынговых даследаваннях забароненых і шкодных рэчываў у жыўёлагодчай прадукцыі беларускіх мясакамбінатоў».

У гэтай сітуацыі трэба адзначыць звязшасярытуюю рэакцыю беларускіх кантролюючыя органы. Ужо 22 ліпеня Галоўнае ўпраўленне ветэрынарнай Мінсельгасхарчу прыпыніла пастаўку ў Расію прадукціі трахайнічных прадпрыемстваў — Лунінецкага малаказавода, Бабруйскага мясакамбінату і Клецкага маслакамбінату.

Пра гэта паведамілі ў прэс-

службзе Мінсельгасхарчу. Паводле слоў прэс-сакратара міністэрства Дарі Казлоўскага, экспарт прадукцыі на расійскім рynаке спынены з-за выяўлення ў ёй недапушчальныя колкасці рэштковых антибіётыкаў.

Найбліжэйшыя часы спецыялісты

ветэрынарнай службы Беларусі

правядуць расследаванне па факце

выяўлення шкодных рэчываў у прападукцыі названых прадпрыемстваў, на

іх вытворчасці будзе арганізаваны

пастаянны ўэмбленцы маніторынг.

Акрамя таго, голоўнае ўпраўленне ветэрынарнай Мінсельгасхарчу Беларусі ўзмнажыла кантроль за прадукцыяй Гомельскага і Брэсцкага мясакамбінату, пастаўку якой у Расію былі часова прыпыненыя. Рассельгаснаглядам у сувязі з паўторным выяўленнем прадукцыі антибіётыкаў тэтраціклінавай группы.

Здаецца, гэты адказ адзінствы для расійскага боку. Але не зదарма большасць спецыялістаў лічыць такіх «гандлёвых войны» выключна палітичнымі.

Бо адначасова з забаронай на ўвоз беларускага мяса ў Расію беларускі бок заявіў пра забарону эксплуатацыі беларускага ўчастка нафтапрадпрадаў «Унеч — Вентспілс», што належыць расійскаму прадпрыемству «Захадтранснафтапрадпрадукт». Як паведаміў прэс-сакратар Міністэрства па надзвычайніх справах Віталій Навіцкі, гэта зроблены выключна з прычыны яго нездавальнічага тэхнічнага стану.

Foto: AP/Media-Net

Беларусь пачала вучыцца ў Расіі. Выключна «тэхнічнымі» прычынамі туманы галубоў дзяржаўны санітарны ўрач Расіі Генадзь Аніччанка забарону на экспарт беларускага малака ў Расію. Нібыта, нашы прадпрыемствы не аформілі новыя сертыфікаты. Зарас таяк ж «тэхнічныя» пытанні ўзніклі і ў Беларусі.

Цікава, ці адпавядзе беларускім дзяржстандартам пракаівскіх абектаў у Беларусі, кшталт станцыі забеспечэння сувязі з марскімі сіламі Расіі ў Вілейцы? Гэта станцыя была пабудавана яшчэ за савецкім часам. Можа, яе праверыцы на тэхнічную і экалагічную бяспечнасць? Вось атрымалі б козырь у гульне з Расіяй!

Атрымалі б козырь у гульне з Расіяй! Атрымалі б козырь у гульне з Расіяй! Атрымалі б козырь у гульне з Расіяй!

Адраджэнне сеткі прыпынічных кіёскau ў Мінску не мае нікіх перспектыў. Пра гэта заяўляла начальнік управління гандлю і послуг Мінгарыканкама Ларыса Камарова на прэс-канферэнцы 22 ліпеня.

Паводле яе слоў, да прыняцця рашэння аб ліквідацыі кіёскau на прыпынічных у стаўпіцы пытанні прапрацоўвалася не толькі на ўзроўні Мінгарыканкама, але і Міністэрства замежных спраў: быў праналязованы досвед краін Еўропы. У выніку ў стаўпіцы было вырашана рэалізоўваць на прыпынічках «мінімальну колькасць дробнаатоўскіх тавараў, друкаваных выданні і канцылярыскіх тавараў».

Гэтым займаюцца кіёскі «Белсауз-друк», 80 працэнтаў прадукцыі якіх складаюць друкаваныя выданні.

Нагадаем, што Міністэрства ўнутраных спраў таксама выступае за забарону — забарону распісанія піва на вуліцах. І таксама такі праект накіраваны на разгляд Палаты прадстаўнікоў.

Канешне, барацьба з алкалізмам актуальная для Беларусі. Але гэта не работца забаронай. Вынікам «сухога закону» ў Амерыцы напачатку мінулага стагоддзя стала тое, што там узімкі магізінныя кланы. Вынікам «сухога закона» пры Гарбачове ў СССР стала развіццё самагонаварэння і масавыя атручванні алкалізмічнымі сурагатамі.

Нажаў, складана зразумець, што алкалізация насельніцтва, — не з-за слабалацагольных напояў, а з-за «шумурдзякоў», «чарнілай», іншых так званых «гладава-ядганных вінáў».

Капі і далей нашы чыноўнікі будуть дзеініцаці выключна па прыныманні «забараніць і не пушчаніць», нічога з гэтага не атрымаецца. Як у глобальным плане.

▼ ФІГУРЫ ТЫДНЯ

АРЦЁМ ДУБСКІ

Актывіст зарэгістраваны ў Чехіі арганізацыі «Малады фронт» Арцём Дубскі, якога 7 ліпеня Асіповіцкі суд пакарал годам зняволення, абвясціў галадоўку пратесту ў Бабруйскім следчым калоніі: Арцём захварэў, аднак дактары адмовіліся даваць яму лекі. У красавіку мінулага года Арцём Дубскі быў пакараны двумя гадамі амежавання волі («хатнія хімія») па «справе 14-ці» па зудзею па пратесту прадпрымальнікаў. Сёлета з сакавіком была распачатая чарговая крыміналная справа за парушэнне правілаў арбыцца пакарання: хлопец з-ехаў без дазволу ўчастковага інспектара ва Украіну. Арцём індаўшы галадаў на знак салідарнасці з вайкавыскімі прадпрымальнікамі Мікалаем Аўгутовічам, Юрыем Лявонавым, Уладзімірам Асіпенкам.

АЛЯКСАНДР ГЛЕБ

Паўбараонца «Барселоны» і гулец зборнай беларускай Алляксандра Глебу пераходзіць у міланскі футбольны клуб «Інтэр» (чэмпіён Італіі сезона 2008/2009). «Барселона» пагадзілася выплаціць міланскаму «Інтэру» 40 мільёнаў ёура і ѹдачаць форварда Самюэля Это'О і паўбараонцу Алляксандра Глеба за форварда міланскай каманды і зборнай Швецыі Златана Ібрагімавіча. Глеб будзе гуляць у «Інтэре» на правах гадавой арэнды. Праз год «Інтэр» атрымлівае прыярэтытэтнае права на выкуп Глеба. Для Глеба «Інтэр» стане чацвёртым єўрапейским клубам. Да гэтага ён гуляў за німецкі «Штутгарт», лонданскі «Арсенал» і «Барселону». Дарэчы, у апошнім клубе ён так і не стаў гуляць асноўнага складу. Яшчэ ў маі Алляксандар Глеб выказаў незадаволенасць рашэннем трэнера «Барселоны» не ўключыць яго нават у склад запасных для ўзделу ў сёлетнім фінале Лігі чэмпіёнaў. Тады ж футбаліст заявіў, што думае пра змену клуба і што надышоў час нешта мяняць. Сёлета ў серві «А» італьянская чэмпіянату будзе гуляць тры беларусы: Міхаіл Сівакоў за «Кальярь», Віталій Кутузав за «бары», Алляксандар Глеб за «Інтэр». Усе гэтыя футbalісты ў свой час гулялі за барысаўскія футбольныя клубы «БАТЭ», які летасць выйшаў у групавы турнір Лігі чэмпіёнaў.

MIKALAI ANDRYANA

Захапленне паляваннем каштавала пасады генеральному дырэктуру Беларускага металургічнага завода Мікалаю Андрыяну. Напрыканцы чэрвеня Алляксандар Лукашэнка выступіў з заявай, што «у pole зроку КДБ трапіў начальнік аздэна па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі Жлобінскага РАУС Міненку», які арганізоўваў умовы для заняткай паляваннем, рыбалкай і яшчэ тым-сім. У 2003 годзе ён наўбыў аформіў на падстадыўскія асобы сядзібу на тэрыторыі Жлобінскага раёна, захапіўшы пры этym больш за гектар лясных угодаў, самавонъю з'евіў 14 падобу, абвясціў зграйз з 29 пародзістых сабак і трыма дзікамі. Усю зграйзу гаспадарку аблісціўлі мясцовыя жыхары. На гэтага базе рэгулярна арганізоўваліся паляванне, рыбалка з узделамі кіраўнікоў, у тым ліку Беларускага металургічнага завода і высокапастаўленыя службовыя асобы органаў унутраных спраў, напрыклад, начальнікаў ўпраўлення на ба-

рачыбце з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі МУС Ермакова».

Андрыяну да гэтага быў на добрым рахунку ў кіраўніцтва дзяржавы, прадпрыемствам знаходзілася ў ліку найблізкіх паслядоўцаў, а ў сакавіку Андрыяну быў прысвоены гарнаворава званне «Заслужаны металург Рэспублікі Беларусь». Пасля звальнення Мікалая Андрыяна з'явілася інфармацыя, што падставай для гэтага стала не толькі яго захапленне паляваннем, але і пагаршэнне эканамічных паказчыкаў завода.

3 ліпеня афіцыйна выканавчай абавязкай генеральнага дырэктура

► АД ПЕРШАЙ АСОБЫ

Найджэл Гулд-Дэвіс: «Глядзець

**Замбасадарам Вялікабрытаніі
ў Беларусі Найджэлам
Гулд-Дэвісам размаўляе
шэф-рэдактар «Новага часу»
Аляксей Кароль.**

— Стадар амбасадар, працэс змены палітыкі самаізоляцыі Беларусі на дыялог з Захадам супаўна часе з глобальным эканамічным крызісам. Паводле ацинак незалежных экспертаў, прырода і прычыны крызісу ў Беларусі іншыя, унутраныя. Афіцыйны ж Мінск цвярджае, што крызіс у Беларусь прынесены зонку. Еўрасаюз робіць узгодненія заходы для пераадolenня крызісу. Якая пазіцыя Вялікабрытаніі па гэтых праблемах? На Ваш поўляд, якія магчымасці ў пераадolenні крызісу адкрываюцца для Беларусі ў рамках дыялогу?

— Глобальны крызіс — гэта наш агульны выклік. Ён закрунуў усе без выключэння краіны, у тым ліку Вялікабрытаніі і Беларусь. Як падкрэсліла «Вялікай двадцаткай» ў Лондане ў красавіку гэтага года, для ўсіх краін свету крытычна важна заставацца адкрытымі адна адной у сферы гандлю і інвестыцыяй. Мы ведаем, што палітыка пратэкцыянізму падчас рацэсіі 30-х гадоў мінулага стагоддзя прывяла да таго, што яна неpara расла ў Вялікую Дэпрэсію.

Міжнародныя інстытуты, у якіх ЕС адагрывае ключавую ролю, ужо прадманістравалі сваю гатоўнасць акказаці да падамогу Беларусі ўздыжкамі, які ўходзіць у ЕС. Я разумею, што зараз Беларусь не імкнецца да саброўства ў ЕС, і гэта, відома ж, з'яўляецца яе суверэнным выбарам. Але нават калі не ставіць на мясе саброўства ў ЕС, у нас ёсць велізарная колькасць магчымасці для супрацоўніцтва. ЕС імкнецца да больш шчыльных узаемаадносін і акцыяраў кака пра то, што для гэтага Беларусь павінна прадамністраваць прагрэс у пэўных сферах і не рабіць кроку ў зваротным напікунку. Такім чынам, Беларусь сама вызначае, якім будзе далейшае развіціе нашых адносін.

— Эканамічная мадэль Беларусі састарала, не адпавядзе агульнапрынятам сусветным крытэріям. Значынне нашай краіны як транзітнай тэрторыі, калі будуць пабудаваны новыя газаправоды ў абыход Расіі, то же «Nabucco», можа рэзкізменіцца. Што, на Ваш поўляд, траба зрабіць Беларусі, каб не апыніцца на ўзбочыне єўрапейскай цывілізацыі?

— На мой погляд, будаўніцтва «Nabucco» наўрад ці моцна паўплывае на Беларусь, бе той газ, які, як мяркуеца, будзе праз яго праходзіць, і раней не транспартаваўся праз тэрыторию Беларусі. Значынне большыя ўпышы на пазіцыю Беларусі як краіны-транзіцёра можа акказаць будаўніцтва газаправода Nord Stream.

Для большай інтэргацыі ў сусветныя эканамічныя працэсы Беларусі варта не столькі клапаціцца пра аднаўленне ранейшага статусу «зборачнага цеха» СССР, колькі

разбураныя стэрэатыпы. Але мы спадзяемся, што гэта толькі пачатак. У нас ёсць патэнцыял для далейшага ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва ва ўсіх галінах, асабліва ў гандлі і інвестыцыях. Цяпер Беларусь мяжуе з трывма дзяржавамі, які ўходзіць у ЕС. Я разумею, што зараз Беларусь не імкнецца да саброўства ў ЕС, і гэта, відома ж, з'яўляецца яе суверэнным выбарам. Але нават калі не ставіць на мясе саброўства ў ЕС, у нас ёсць велізарная колькасць магчымасці для супрацоўніцтва. ЕС імкнецца да больш шчыльных узаемаадносін і акцыяраў кака пра то, што для гэтага Беларусь павінна прадамністраваць прагрэс у пэўных сферах і не рабіць кроку ў зваротным напікунку. Такім чынам, Беларусь сама вызначае, якім будзе далейшае развіціе нашых адносін.

— Эканамічная мадэль Беларусі састарала, не адпавядзе агульнапрынятам сусветным крытэріям. Значынне нашай краіны як транзітнай тэрторыі, калі будуць пабудаваны новыя газаправоды ў абыход Расіі, то же «Nabucco», можа рэзкізменіцца. Што, на Ваш поўляд, траба зрабіць Беларусі, каб не апыніцца на ўзбочыне єўрапейскай цывілізацыі?

— На мой погляд, будаўніцтва «Nabucco» наўрад ці моцна паўплывае на Беларусь, бе той газ, які, як мяркуеца, будзе праз яго праходзіць, і раней не транспортаваўся праз тэрыторию Беларусі. Значынне большыя ўпышы на пазіцыю Беларусі як краіны-транзіцёра можа акказаць будаўніцтва газаправода Nord Stream.

Для большай інтэргацыі ў сусветныя эканамічныя працэсы Беларусі варта не столькі клапаціцца пра аднаўленне ранейшага статусу «зборачнага цеха» СССР, колькі

выкарыстаць новыя першакласныя магчымасці, якія з'яўліся ўжо ў постсавецкі перыяд. Траба глядзець наперад, а не назад. У першую чаргу, гаворка ідзе пра выключчны інтэлектуальны патэнцыял, які ўжо выкарыстоўваецца міжнароднымі кампаніямі (у галіне аўтосорсінгу распрацоўкі праграмнага забеспеччэння), і які ўжо дзе Беларусь канкурантнага перавагу ў сусветнай эканоміцы.

— Ці якія магчымасці, што эканамічна і фінансава да-
ламага захода нашай краіне можа быць выкарыстана,
насуперак разлікам ЕС, не на-
карысьці лібералізацыі, а для
кансервациі палітычнага і
еканамічнага статус-кво ў

— Міжнародныя фінансавы інстытуты, якія ціпер акказаюць фінансавую падамогу Беларусі (такія, як МВФ), маюць ужо ўзгодненныя праграмы, накіраваныя на падтрыманне ўстойлівага развіція той або іншай краіны. Гэтыя праграмы не з'яўляюцца чым-сяці адміністрація распрацаваным для Беларусі, у такіх праграмах уздельнічаюць усе краіны — партнёры МВФ. Беларусь таксама прыняла на сябе абязвязкі разліваць відомыя комплекс мер, накіраваных на лібералізацыю эканомікі.

— Якія пазіцыі Вялікабрытаніі ў дачыненні да санкцый па Беларусі, што ціпер прыпыненыя? Ці будуць яны адмененіем канчатковага або не выключана іх аднаўленне?

— Я не хачу бы рабіць прағнозы, мне лягчай казаць пра то, якія сітуацыяя зараз. Рашэнне пра адмену або аднаўленне санкцый будзе прыміцаць, зыходзячы з той сітуацыі, якія складацца да часу разгляду гэтага пытання. На працягу мінулага года ЕС прадэмантраваў сваю гатоўнасць наладзіць

нормальныя ўзаемаадносіны з Беларусью. Але ўсё будзе заўажаць ад тых кроку, якія зробіць беларускую краіну піштаком.

— У якіх сферах Вялікабрытанія бачыць свой інтарэс і свой узел у супрацоўніцтве з Беларусью? Якія кампаніі, у якой ступені і ў якіх галінах эканомікі ўжо выявілі такую пазіцыю?

— Большую частку тавараў-вароту паміж Вялікабрытанія і Беларусью складаюць прадукты перапрацоўкі нафты. У нас таксама наладзіліся актыўныя фінансавыя ўзаемаадносіны. Беларусь цалкам спрэвяліў і абургунтаваў абраала Лондан — вядучы міжнародны фінансавы цэнтр — месцам правядзення свайго першага Инвестыцыйнага форума ў лістападзе мінулага года. Аднак гэта быў толькі першы крок — патэнцыял супрацоўніцтва значна большы. Наогул, і брытанская, і іншыя кампаніі гатовыя інвеставацца туты, дзе існуюць устойлівія, пракрыстыя і прадказальных умовы вядзення бізнесу. Беларусь ужо зрабіла некалькі важных крокуў для таго, каб палепшыць бізнес-клімат у краіне. Я зустрэчаны, што ўсё ёщэ намеры зрабіць яшчэ больш.

— Пікаўасць Вялікабрытаніі да Беларусі, палітыка да-
чыненні да нашай краіны нейкім чынам абумоўліваю-
ща паслансцямі з Расіі?

— Гэта дзеў не залежныя палітыкі. Мы не разглядаем іх у непарыўнай ўзаемасувязі. Некаторыя мясцоваяя аналітыкі, напрэему, маюць на ўзведзе гэту ўзаемасувязь і лічачць, што ЕС праводзіць нешта накшталт палітыкі сферы управы наўвыпераці з Расіяй. Гэта састарэлы погляд на становішча роачаў, уласцівіе больші XIX стагоддзю, не XXI. Мы толькі вітаем, калі Беларусь будзе падтрымліваць добрыя ўзаемаадносіны із ЕС, так і з Расіяй. Для нас гэтыя два наకірункі не з'яўляюцца ўзаема-
вывключчыльныі, гэта не «гульня з нулявой сумай».

— Існуе гісторычны ст-
рэзультат пра вельмі шчыль-
ную ўзаемаабулоўненасць з-
нешнепалітычных курсаў
Вялікабрытаніі і ЗША. Як у
рэалісці ажысцяўляеца ўз-
гадненне гэтых курсаў у дачы-
ненні да краін ЕС, а таксама
да Беларусі?

— Беларусь — не адзінай краінай, якая праводзіць шматвектарную палітыку. Брытанія падтрымліва-
е вельмі шчыльныя адносіны з ЗША, ЕС і краінамі Садружнасці (якія раней уваходзілі ў Брытанскую імперію). Мы разглядаем усе гэтыя ўзаемаадносіны ў адзінай рэчышчы зневажнай палітыкі, па-
між імі няма суцічнасці.

Істотны адрозненіё паміж курсамі Вялікабрытаніі і ЗША ў дачыненні да Беларусі няма. ЕС і ЗША прытымліваючы адных і іх тых жа мэтага і разам працоўніце. Нягледзячы на шырокія вносаў, якія ўзікаюць з прычыны географічных і гісторычных асаблівасці — што натуральна, — іх значэнне неістотнае ў паралінні з нашымі агульнымі інтарэсамі і мэтамі.

— Вядома, што наконт шэрагу аспектаў ўрадыялага з Беларуссю ёць супярэчнасці па лініі «рэальная палітыка — демакратычны ка-
штоўнасці». Якай пазіцыя Вя-
лікабрытаніі? Чаму аддаеца прыярытэт — прагматызму або ка-
штоўнасцям?

— Я не пагаджуся з такім сцярджэннем. Хачу зноў пад-
крэсліць, што ў аснове зневажнай палітыкі ЕС не ляжыць ніякай геапалітычнай канцепцыі, асаб-
лівакалі гэта ідзе пра саму Еўропу. ЕС — палітычна сіла, якая дзейнічае ў адпаведнасці з канцепцыямі XXI стагоддзя. У XXI стагоддзі міжнародныя адносіны ў той жа ступені ажысцяўляючы паміж людзьмі, якія паміж імі урадамі. Гэтыя адносіны больш аб-
прашаюцца на каштоўнасці, чым на сілу. Бяспека, у прыватнасці, разглядаецца як гульня з дадатнай сумай, якая дасыгаецца праз преракананне і супрацоўніцтва, а не праз суперніцтва і пагрозы. Вядома ж, у свеце яшчэ ёць месцы, дзе да гэтага часу дамінуе юстарыялы, больш традыцыйныя падыходы, дзе спрабуюць дасыг-
нучы яшчэ пінг-понг пра газы, і нам тэрба быць гатовым адказаць на гэта адпаведным чынам. Але ў самой Еўропе такіе падыходы засталіся ў мінулым.

У прыватнасці, з гэтага вынікае, што было памылкай думань, нібыта ЕС разыгрывае нейкую геапалітычную гульню з Беларуссю ў абхыд тых прынцыпаў і каштоўнасці, якія з'яўляюцца для ЕС вызначальными. Такога не здарыцца.

— Якімі павінны быць суд-
носіны паміж патрабаваннямі
выканання 12/абохава б5/уму,
папярэдне сфармульванням ЕС,
і магчымай эканамічнай пад-
трымкай краінамі ЕС?

— Мы не гаворым пра ўмовы, мы кажам пра прапановы. Хацеліся бы яшчэ раз падкрэсліць — мы не пагражаем і не аказываем ціск. Мы прапануўмам як магчымасць больш поўных і больш прадуктивных узаемаадносін із ЕС, не пагражаем на то, што — паводле нашага меркавання — павінна быць зроблена для дасыгнення гэтага.

— Якай пазіцыя амбасадоры
дачыненні да справы Мікалая
Аўтуховіча і яго калегаў, а
таксама наконт новага — ужо
відавочна палітычна маты-
ваванага — прысуду Арцёму
Дубскому?

— Усе краіны ЕС, у тым ліку і Вялікабрытаніі, з трывогай сочачацца за справай Арцёма Дубскага. ЕС зрабіў на гэты конт заву ў Вене. Наступны этап — вынікі разгляду касаючыя скары, якую збіраеца падаць адвакат Арцёма Дубскага. Будзе вельмі шкада, калі гэта стане каменем спатыкнення ўзаемаадносінах Беларусі і ЕС пасля ўсіх тых вы-
сілкаў, якія былі здзейнісаны на працягу мінулага года для таго, каб палепшыць гэтыя ўзаемаадносіны. Нічыя інтарэсы ад гэтага не выйграюць.

ЕС таксама запекаоны спра-
вой Аўтуховіча. Мы спадзяемся,
што судовы разгляд гэтай справы
пачненча ў самы бліжэйшы час.

НАПЕРАД, А НЕ НАЗАД!»

— Усваёй прамовен на прыёме з нагоды Дня нараджэння калавэвы ў шэрагу вайсковых рачаў, зробленых Вялікабрытаніяй для збліжэння краін ЕС і Беларуссу, Вы адзначылі праграму «Усходніяя партнёрства». У чым канкрэтна, на Ваш поўля, гэта значэнне?

— Акрамя вызначанай гарантаванай грашовай сумы, прадугледжанай праграмай, больш значымым момантам уяўляеца той факт, што Беларусь упершыню ўвайшла ў агульнае ўграцтвейскі проект. Гэтым абумоўлівача яго значэнне ў дойгатэрміновай перспектыве. Яно нашмат большае, чым можа падацца на першы погляд. Банкі, прадпрымальнікі і розных краін, шматлікія міжнародныя арганізацыі ўжо разумеюць, што адбылося. Эта вельмі ўдалыя рамкі для развіцця адносін Беларусі с зешчным светам. Праграма адкрывае шлях да інвестыцый.

— Восі ужо два гады Вы кіруеце дыпламатычнай місіяй Вялікабрытаніі ў Беларусь. Якія праекты за гэты час быўні дзейсненны, реалізаціі якіх спрыяла амбасада?

— Мы правядлі шэраг мерапрыемстваў, сустроч і вечарыны, якія знаёмілі з брытанскімі традыцыямі. Сярод іх, напрыклад, вечарыны, прысвечаныя Ульзісу, Уйнстану Чарчиллю, святкаванію Халюїна.

Падзеяй быў і адборачны матч Кубка свету паміж Беларусью і Англіяй, на які прыехала больш за трох тысячныя нашыя заўзятараў. Падчас гэтага матчу мы арганізавалі дзіцячы турнір для так званых інтэграваных каманд, у дадзеным выпадку для дзяцей з

парушэннямі слыху. Я сам судзіў фінальную гульню.

У нас ёсьць адмысловая праграма, у адпаведнасці з якой штогод да прадстаўніцтва Беларусі атрымліваюць магчымасць навучацца ў Англіі ў магістратуры па праблемах міжнародных адносін. Праграма працуе ўжо шэсць гадоў.

— Ёсць ужо выпускнікі? Яны вярнуліся дадому або ўладкаўвалі ў Англіі?

— Ёсьць, калі 15 чалавек. Большасць вярнулася. Некаторыя пасля заканчэння навучання прападаюць у Англіі, а потым, калі набиравуцца досьвед, вяртаюцца. У чэрвені мінулага года мы арганізавалі мастакі конкурс для дзяцей па тэме ўзаемастасунку паміж Вялікабрытаніяй і Беларусью. У холе амбасады мы можему ўбачыць карціну, якая атрымала гран-пры. Мы ўвесі час дапамагамі фондам, якія працуяць тут па аказанні дапамогі дзяцем з чарнобыльскіх рэгіёнаў. Больш за трох тысячаў дзяцей з вашай краіны штогод прыязджаюць да нас на аздараўлэнне. Гэтыя пaeзды нисуць шмат добрага і для дзяцей, і для брытанскіх сем'яў, якія з вялікай радасцю іх прымаюць.

— Задараўлённем, напэўна, паўсталі складанасці ў сувязі з ішрагамі амбажаваніяў, уведзеніем беларускіх ўладамі паслоў гісторыі з Вікі Мароз?

— Так, у мінулым годзе. Мы вельмі шмат працавалі над гэтым пытнаннем і знайшлі рашэнне. У канцы мая гэта гада была дасягнута дамоўленасць і заключана пагадненне, якое дазволіць аднавіць задараўлёнчыя пaeзды ў Англію дзяцем з чарнобыльскіх рэгіёнаў.

— Так, у мінулым годзе. Мы вельмі шмат працавалі над гэтым пытнаннем і знайшлі рашэнне. У канцы мая гэта гада была дасягнута дамоўленасць і заключана пагадненне, якое дазволіць аднавіць задараўлёнчыя пaeзды ў Англію дзяцем з чарнобыльскіх рэгіёнаў.

— У той эка колькасці? Праграма не скірацілася?

— Уведзеныя амбежаванія па ўзросту. Зраз мугучу выязджаць толькі дзеці не стары за 13 гадоў — з 7 да 13 гадоў. Але мы працягваюм актыўную дыскусію з прадстаўнікамі ўлады і спадзялемся на паслаховае раешненне гэтай праблемы.

— Якія культурныя праграмы плануе пасольства на час Вашага знаходжання на пасадзе амбасадара?

— На жаль, мне засталося працаўшчыца ў Беларусі ўсёго тыднія ў шэсць-сем. Эта балюча для мяне пытнанне. Калі мін працавалі ў Беларусі, я сказаў сваім калегам у Лондоне, што хачу ў амбежаваніцаў дўвумі гадамі. Па той прычыне, што я дагэту ўжо 4 гады працаўшчыца ў Москве. Стаміуса ўдалечыні ад дому, засумаваў па хаце, па роднай краіне. Але цяпер я вельмі шкадую пра тое рашэнне. Аднак змяніць яго не могу. І ўжо призначаны пераемнік. Мяне чакае новая цікавая праца.

— Блог дыпламата ў інтэрнэце — з'ява сама па сабе рэдкая. У Беларусі ж Вы наогул адзіны дыпламат, які відзе ўласны блог. Што ён для Вас — форма нашаірэння прафесійных магчымасці, запатрабаванне душы ў новых нефармальных контактах або рыса харатастру сучаснага чалавека, які без інтэрнэту ўжыць не можа?

— Без інтэрнэту, на самай справе, жыць можна, але лепши жыць з інтэрнэтам. І тое, і другое, і трэцяе. На мой погляд, для дыпламата вельмі важна весці дыялог не толькі на прафесій-

ным афіцыйным узроўні, але з шырокім колам людзей, грамадскасцю. У розных формах. Актыўныя ж каўкалікі інтэрнэту — гэта самы дынамічны пласт грамадства. Блог важны для мяне не столькі магчымасць выказаць сваё меркаванне, колькі тым, што ён дазваляе пачуць думкі іншых па розных пытнаннях. Я з задавальненнем чытаю адказы. І вельмі багаты з іх атрымліваю, таму што шмат разумных і да свядчаных людзей адгукваюцца на міннія. Прыймым, падкраслю, водгукі гэтыя вельмі каўкалікі. Прыстойнасць, дабрыня, ветлівасць, як мін здаецца, — адметныя рысы ў цэлым беларусаў, не толькі ў інтэрнэце.

Этых рысы мне вельмі імпактуюць. І я гэтага не забуду, хоць хутка і з'ядздаю ў Беларусь.

— На сваім блогу Вы досыць часта з'яўлятесь да пытнанняў гісторыі. У тым ліку закарыталі стаційскія рэпрэсіі, калі адштурхоўваліся ў сваіх развагах аў кніг Салжаніцына і Шаламава, — эмзу, якай ў нас на афіцыйным узроўні зноў выцесненая ў зону забыцця. Што, на Ваш погляд, дае веданне гісторыі для разумення сучасных працэсаў? Якім чынам тэма татаітарызму, стаційзму ўліывае цілер на грамадскую сяюдомасць, на стан розуму?

— Я тут толькі два гады. І не адвадзяю меркаванца пра канктрні ўліпы ў урокаў гісторыі ў Беларусі. Але калі гаворка ідзе пра тое, як ставіцца да гісторыі наогул, як відуваць гісторыю ў любой краіне, то, на мой погляд, яе даследаванне і разуменне мае выключна важнае значэнне.

Аб'ектыўнасць жа ўзнікае тады, калі людзі з рознымі меркаваннямі, абапіраючыся на разнастайнія і ўсім даступныя крыніцы, маюць магчымасць свабодна амбяркоўваць і спрачацца наоконт самых розных темаў. Не варта бацьця крыніцы мінулага, дыскусій, але нават саўмія балючыя моманты. Гэта, на мой погляд, не толькі не шкодна, але нават карысна.

Мае веды пра Беларусь, мае стаункі з людзьмі адкрытых перада мной трагічную іспыні: тут знойдзеца няшмат сем'яў, якія бы не закранулі рэпрэсій, напрыклад, 1930-х гадоў. Праз саю змейную гісторыю ўсе гэтыя людзі ведаюць, што адбываюлася тады.

У Вялікабрытаніі праводзіцца вельмі вострыя дэбаты па праблемах гісторыі, нават наядуцій. Напрыклад, наоконт таго, як мы кіравалі нашымі былымі колоніямі. Выдадзена шмат книг. У адных — крыніка за жорсткія метады кіравання. Другія ж кнігі, якія абапіраюцца на іншыя крыніцы і інтэрпрэтуюцца падзей, аспрэчваюць гэта. Такім чынам, адбываюцца нормальная, здаровая гісторычная дыскусія.

— З якімі ўражаннямі Вы пакідаеце нашу краіну?

— З нашмога лепшымі, чым чакаю. Гэта агульная рыса для ўсіх маіх сучайнікаў, якія ўпершыню наведваюць вашу краіну. Дзівіцца дабыць і прыстойнасць з іншымі, якія ў Беларусі, ветлівасць у адносінах паміж сабой і з замежнікамі, дзіўная мяккасць, у самім добрым сэнсе гэтага слова, імкненне развіваць сябе, паляпшаць сябе. Я гэта адчуваю шчыра і глыбока.

на дзейнасць кансультатыўных радаў. Калі мы працаваём падтрымку (сабрам ГКР — Г. К.) у выглядзе грамадскіх слуханняў, гэта напоўніцца адпавядзеніем нашым інтэрэсам, гэта дасаёт членства ў краіні. Калі мы «прыхопнім» гэту пляцоўку і скажам, што «сыходзім у інтэрнэт», мы будзем у гэтым «інтэрнэце» і дзесяць, і дванаццаць гадоў. Гэты момант нельга дапусціць, — лічыцца праваабаронца.

Па словам Пятра Марцава, у калідорах улады, прынамсі, у чальцоў Грамадска-кансультатыўнай рады пры Адміністрацыі прэзідэнта, ёсць пэўная зацікаўленасць у дыялогу з грамадзянскай супольнасцю. «Я адчуваю, што яны хачеў бы выслухаўць меркаванні па найкіх важных пытнаннях, бо яны, з аднаго боку, лічыцца, што зараз самы час для магавага штурму, а з іншага — вельмі важнае разуменне настроў настрай грамадства і стаўлэнне да найкіх важных глобальных пытнанняў. Так, я адчуваю цікавасць, можа низнічную, але цікавасць», — адзначыў Пётр Марцава.

Але ў тым, што чыноўнікі на-самрэч маюць такую цікавасць, можна будзе пераканцаць, калі яны не пагрэбуюцца наступнымі грамадскімі слуханнямі, якія для іх могуць быць вельмі каўзнымі ва ўсіх сэнсах.

СЛУХАННІ

ГРАМАДЗЯНСКАЯ СУПОЛЬНАСЦЬ І ДЗЯРЖАВА: МЕХАНІЗМЫ ЎЗАЕМАДЗЕЯННЯ

Генадзь КЕСЕР

Першыя грамадскія слуханні пад такой назвай адбыліся ў Мінску 20 ліпеня. Арганізатарамі мерапрыемства выступілі шэраг недзяржайных арганізацый Беларусі. Запрошаны да ўдзелу ў дыскусіі прадстаўнікі дзяржайных структур — чальцы Грамадска-кансультатыўнай рады пры Адміністрацыі презідэнта — слуханні праігравалі.

Са слоў лідара кансультатыўнай «БўярБеларусь» (Літва) Улады Вялічкі, з таго, што ўлады праігравалі мерапрыемства, не варта рабіць трагедыю. «Эта прымета таго, што пакуль такія слуханні не лічацца важнымі. Спадзяюся, што гэта часовая сітуацыя, і яна

можа змяніцца. Было б добра бачыць на гэтых мерапрыемствах прадстаўнікі ўладків дзяржавы, але будучы «слуханні-2», «слуханні-3», і, магчыма, тады ў іх будзе больш прычын і матываў прыняць у іх», — мяркую Улад Вялічка.

Варта адзначыць, што самі пяцігадовыя слуханні вызначаліся некаторай нервознасцю, нігледзічы на адсутнісць прадстаўнікоў з боку дзяржавы.

Прысутнічы чальцы ГКР пры Адміністрацыі прэзідэнта старшыня Беларускай Хельсінскага камітэта Алег Гулак, лідэр Беларускага кангрэсу дэмакратычных прафсаюзаў Аляксандар Ярашук, эксп-дэпутат парламента Уладзімір Нісцок і іншыя чамусыці вырашылі, што падчас слуханняў яны будуць як мінімум экзікутивам, нігледзічы на вынікі пытнанняў.

Сярод слуханняў, спрадавалі сілуявога пункту, на якім зараз знаходзіцца ўнутрыбеларускі дыялог.

На слуханнях падтрымавалі Мацкевіч, і самай беларускай грамад-

зянской супольнасці, перад тым як зарадзіць важныя пытнанні, уздымаць сур'ёзныя пытнанні, неабходна арганізація ў самой сабе: «Беларускай грамадзянскай супольнасці, хоць і існуе, і нават некалькі ў лепшым выглядзе», чым у некаторых краінах «Усходніх партнёрстваў», да якіх нас прыраўнялі, тым не менш, дагэтуль недастатковая арганізація, каб касацца сур'ёзных рэчыў «ульях».

Тым не менш, пераважная большасць тых, хто браў удзел у слуханнях, спрадавала знайсці шляхі «прасоўвання з нулявога пункту», на якім зараз знаходзіцца ўнутрыбеларускі дыялог.

На словах палітолога Алесі Лагвінца, сёняні адмаленне ад дыялога, калі ўлада спрадавае стварыць «канструктыўныя твары», магло бы вельмі адмоўна адбіцца на дэмакратычнай супольнасці, якая бы паказала сябе ў такім выпадку дэструктыўнай спалай і выклікала б раздражненне не толькі ўнутры Беларусі, але і ў заходніх партнёраў.

ГРАМАДСТВА

► АЗБУКА ПАЛАТОГІІ

ЯКІ НАЦЫЯНАЛІЗМ НАМ ПАТРЭБНЫ

Фото: Юрий Лапкоўскі

Сергей НІКАЛЮК

Культурным нацыяналізмам, такім папулярным сродкам апазіціі, пералік магчымых нацыянальных праектаў не вычарпваеца. Асноўная праблема Беларусі — адсутнасць крытычнай масы грамадзян, што блакуе рэалізацыю праекту грамадзянскага нацыяналізму.

У сваім артыкуле «Беларусь, Мінск, 3 ліпеня» (гліз «НЧ» № 24 ад 3.07.2009) Аляксей Хадыка цытуе Уладзіміра Арлова: «Незалежнасць — гэта калі ад нараджэння да скону пачуваешся сваім чалавекам на сваім замлі». З гэтым азначэннем на першы погляд не паспрачаешся, але толькі на першы погляд.

Што робіць нас «свайм» ў пэўнай сацыяльнай прасторы? Адказ просты — агульная культура. Калі мы кажам пра нацыянальную культуру, то яна, безумоўна, пачынаеца з мовы, але выключна да яе не зводзіцца. Тут будзе дарачы прынесці яшчэ адну цытату: «Там, дзе... сонсы, міры і знакі пераставаюць закранаць адчувальныя струны ў душах людзей перад тварамі канкуруючых сэнсаў, міфаў і знакаў, — там і праходзіць культурная мяжа нацыі» (Антоній Сміт).

Дапъ адназначную дэфініцыю паніція «культура» досыць складана, хоць б з-за наўніці велізарнай колькасці вызначэнняў. Культуролагі налічваюць іх сотні. Абярэм з гэтай разнастайнасці якое-небудзь простае. Напрыклад, такое: культура — гэта агульныя для вялікай групы людзей паняцці, устаноўкі, звычай і асаблівасці паводзін, што перадаюцца ад пакаленія да пакаленія.

Нацыянальная культура, як ужо адзначалася, пачынаеца з мовы. Пры гэтым, аднак, наўніц «свай» мовы з'яўлена зусім не абавязковай, каб паўнай агульнасці людзей змагла ўзніцца ў сваім развіціі да ўзроўню нацыі. Возьмем англомоўную краіну. Хто адважыцца спыніцца, што ў Аўстраліі або ў Новай Зеландыі не склаліся нацыі? А Індый? Дакладна колькасць мовай і дыялектаў, на якіх размаўляе насељніцтва краіны, мабысь, ведаюць толькі навукоўцы-мовазнаўцы, але ў якасці дзяржавнай мовы бацькі-засновальнікі незалежнай Індый абраў англійскую і — як паказалі наступныя падзеі — не пралічылі.

Ёсць яшчэ адзін цікавы прыклад — гэта Ізраіль. Будаўніцтва нацыі запатрабавала адмовіцца ад мовы, на якой размаўляла большая частка насељніцтва краіны. Справа ў тым, што перасяленцы 40-х гадоў размаўляйлі ў асноўным на ідиш, які быў мовай галута (вынання). Але сінізм (рух за адроджэнне нацыянальнай незалежніці габройскага народа на яго гісторычнай радзіме) чэрпаў свае сілы не з іудаізму, а з сусветнай культуры. Ен стаў перад сабой трэћі задачы: парваць з галутам, стварыць новы народ і новага чалавека. Такі чалавек не мог размаўляць на ідиш. Ўрэйт жа буй мёртвай мовай, ён не падыходзіў нават для побытавых зносін, тым больш для выкладання сучасных

«От эжасды умираю над ручьем. Смеюсь сквозь слезы и трулежусь играя. Куда бы не пошел — везде мой дом. Чужбина мне — страна моя родная».

Ці можа родная краіна, незалежнасць якой нікому і ў галаву не прыйдзе пастаўшы пад сумнёў, стаць чужынай для сваіх грамадзян, або гэта ўсяго толькі пазытывны вобраз? Дастаткова ўзгадаць фашысцкую Італію і нацысцкую Германію, каб зразумець актуальнасць словаў паэта.

Я нядайна пабываў у Гродна, дзе перед дзвіарамі польская вучыбная цэнтра «Машэц школы» назіраў чаргу маладых людзей. У кожнага ў руках быў пашарты. Мне растлумачылі, што гэта вы-

пукнікі гродзенскіх школ, якія атрымалі «Карту палітика», афармляючы дакументы для вучобы ў польскіх універсітэтах. Цікава, які працант з іх пасля атрымання адкукаці верненца ў родную Беларусь? Паміж сабой іншы размаўляйлі па-беларуску, але ці падвысіць гэта іх шанец на вяртанне?

Калі казаць пра будаўніцтва беларускай нацыянальнай дзяржавы, варта задаць сабе пытанне, а хто канкрэтна зацікаўлены ў такім будаўніцтве? Адказ на яго, як гэта не падасца дзіўным, невідавочным. Сацыялагі НІСЭПД рэгулярна пытаюць ў беларусаў: «Ці хацелі бы пераехаць у іншую краіну на сталое месца жыхарства, калі бы у Вас была такая магчымасць?» Даў вось, колькасць жадаючых за апошнія дзесяць гадоў ні разу не апускалася ніжэй 32 працэнтаў!

Якія ж канкрэтна сацыяльна-дэмографічныя групы выліяюць гатоўнасць спакаваць валикі і назаўжды развіціцца з Радзімай? У першую чаргу гэта маладыя і адкуканыя жыхары вялікіх гарадоў (прыклад з чаргой калі польская вучыбная пэнтранта). Яны не бачаць сваі будучыні ў рамках «беларускай эканамічнай мадэлі», аднак не варта думаш, што ёсць справа выключна ў маладзі. Узгадаем, які адток моладзі пачаўся з Польшчы і краі Балтыйскага пасля ўступлення ў Еўросаюз!

Якія ж канкрэтна сацыяльна-дэмографічныя групы выліяюць гатоўнасць спакаваць валикі і назаўжды развіціцца з Радзімай? У першую чаргу гэта маладыя і адкуканыя жыхары вялікіх гарадоў (прыклад з чаргой калі польская вучыбная пэнтранта). Яны не бачаць сваі будучыні ў рамках «беларускай эканамічнай мадэлі», аднак не варта думаш, што ёсць справа выключна ў маладзі. Узгадаем, які адток моладзі пачаўся з Польшчы і краі Балтыйскага пасля ўступлення ў Еўросаюз!

Беларусам не пашанцевала, яны распачалі нацыянальнае будаўніцтва ў эпоху глабалізацыі, якая харacterызуецца не толькі адносна свободным рухам тавараў і капіталу, але і працоўнай сілы. Класічны патрэбы землі дэмантруюць толькі людзі старэшага пакалення, і дэмансістрацыя гэта вымушаная. На Захадзе іх ніхто не чакае, там і сваіх старых хапае.

Каму патрэбна гэта краіна

Бернемся да азначэння незалежнасці Уладзіміра Арлова і ўявім сабе тыповага чытальніка «НЧ» у асроддзіні прыхільніка беларускага «бацькі», якія размаўляюць «на мове». Ці адчuve чытальнік «НЧ» сплые гэтым сваім? Зразумеяла, не. Мне запірачаць: маўліў, прыхільнікі «бацькі» — усе спрэс рускамоўныя. Такі погляд далёкі ад ісціны. «На мове» ўобычна размаўляе не толькі апазіційна настроеная інтэлігенцыя, але і жыхары шматлікіх сельскіх раёнаў. Восі чаму спрод тых, хто размаўляе па-беларуску, узвесьнен падтрымкі ўладзе ў банальнім краджакы. Тут патрабуеца тлумачэнне. Справа ў тым, што нідзе і нікому яшчэ не ўдавалася манаполізація распрацоўкі і рэалізацыю нацыянальнага праекту. Канчатковы вынік — заўсёды кампраміс, прычым кампраміс часовы. Ні ў адным грамадстве не існуе абсалютнага разумення на-

Хто кім авалодаў

Прэзідэнцкія выбары 2006 года ўлада нечаканая правяла пад лозунгам «За Беларусь». Такі патрэбічны ўхіл для шматлікіх апазіційных палітыкаў стаўся нечаканым. Яны, натуральна, абівансцілі ўладу ў банальнім краджакы. Тут патрабуеца тлумачэнне. Справа ў тым, што нідзе і нікому яшчэ не ўдавалася манаполізація распрацоўкі і рэалізацыю нацыянальнага праекту.

У XV стагоддзі французскі пазёт Франсуа Вілон напісаў наступныя радкі (у перакладзе на рускую мову Ільі Эрэнбурга):

У Беларусі дзяржава авалодала грамадствам. Яна рэалізуе, і не без поспеху, свой нацыянальны праект — праект дзяржавы нацыянализму. У гэтым праекце ўсім нам прызначана роля не грамадзян, а падданых

нацыянальных інтарэсаў, у кожнай палітычнай групі юнае сваё.

Тут самы час паразаваць пра віды нацыянальнасці. Як гэта не падасца дзіўным, але сродкам апазіціі, якак выступае за єўрапейскі шлях развіціцца Беларусь, пераважаючы прыхільнікі культурнага нацыянализму. Адсюль і сталаі засяроджанасць на праблеме аддзялення нацыянальнай культуры і мовы. Нацыянальная культура пры гэтым разумеецца выключна як «высокая культура», якой прысціцца навізана звонку «культура нізкая».

Між тым, падзел культуры на

штодзённым узроўні і ў публіцыстыцы, прафесійным культурулагам не відомы. Звернемся ў чарговы раз да цытаты: «У строга наўкавым сэнсе культура — гэта атрыбут верненца ў родную Беларусь? Паміж сабой іншы размаўляйлі па-беларуску, але ці падвысіць гэта іх шанец на вяртанне?

Калі казаць пра будаўніцтва

беларускай нацыянальнай дзяржавы, варта задаць сабе пытанне, а хто канкрэтна зацікаўлены ў такім будаўніцтве?

Адказ на яго, як гэта не падасца дзіўным, невідавочным. Сацыялагі НІСЭПД рэгулярна пытаюць ў беларусаў: «Ці хацелі бы пераехаць у іншую краіну насталое месца жыхарства, калі бы у Вас была такая магчымасць?» Даў вось, колькасць жадаючых за апошнія дзесяць гадоў ні разу не апускалася ніжэй 32 працэнтаў!

Якія ж канкрэтна сацыяльна-дэмографічныя групы выліяюць гатоўнасць спакаваць валикі і назаўжды развіціцца з Радзімай?

Сёня большасці народу да выжывання ва ўмовах глабалізацыі патрэбна не захаванне сваіх культурных традыцій, а вызваленне ад іх. Каб далёка не хадзіць за прыкладамі, звернемся да багучынных наўгародскіх паводзін паведамлення БелаПАН, у студзені-чэрвені 2009 года доля рэалізацыі алкагольнай працягучы ў агульным аб'ёме рознічнага таваразнавства складала 12 працэнтаў. Продаж гарэлкі павялічыўся на 2,4 працэнта ў параўнанні з аналогічным перыядам 2008 года. У Беларусі спажыванне чыстага алкаголя на душу насеўніцтва перавысіла 12 літраў. Суспектная арганізацыя аховы здароўя вызначае крытычную рысу — 8 літраў, яе перавышэнне азначае фізічную дрогадзяньне насеўніцтва.

Якое дачыненне мае прыведзеная статыстыка да беларускай нацыянальнай культуры? Для саме наўпраставае. Алкаголізм — яе неад'емная частка, да таго ж частка, што праграсуе. Калі хтосьці з чытальніком «НЧ» у гэтым сумнеўца, то ніхад рэніц падыдзе да любой харчовай крамы хвілін за 10 да адкрыція.

Грамадзянскі нацыяналізм

У Еўропе, нехходна памятаць, што практычна на ўсіх краінах ЕС сёня ў пераможчах апінуўся не культуры, а грамадзянскі нацыяналізм. Еўрапейскі наці — гэта ў першую чаргу нацыі грамадзян. Адсюль і знамітае азначэнне нацыі, якое даў Здзіў: «Нацыя — гэта грамадства, якое авалодала дзяржавай, што ператварыла яго ў інструмент рэалізацыі сваіх грамадзянскіх (г. зн. нацыянальных) інтарэсаў».

У Беларусі ж мы маём прыцягнутую карынту. У нас дзяржава авалодала грамадствам. Яна рэалізуе, і не без поспеху, свой нацыянальны праект — праект дзяржавы нацыянализму. У гэтым праекце ўсім нам прызначана роля не грамадзян, а падданых.

На якой мы будзем пры гэтым размаўляць мове — справа дзесятая.

У Туркменістане ўсё размаўляюць па-туркменску, і незалежнасць ў іх праблем німа. Ці адчувае пры гэтым кожны туркменец сябе «свайм чалавекам на сваім замлі», мін цяжка сказаць. Даўно я з туркменамі не размаўляў. Але мае добрыя знаёмыя, якія шмат гадоў пражывалі ў гэты сонечнай распушліці і дагэтуль тэлефону ёсць прыцягнены, запэчаны, што там у іх ёсць выдатна. Ды інакі ёсць не можа, калі амкаркоўцаўцы крэтычныя темы па тэлефоне прыцяглі маіх знаёмых катэгэрыяў.

2 ЖНІЎНЯ, НЯДЗЕЛЯ

1

07.40 Моладэзвы серыял «Сэрца акіяну» (Францыя). Заключныя серыі.

08.30 Альманах вандраванній.

09.00, 12.00, 15.00 Навіны.

09.05 Арсенал.

09.35 Камедыйны серыял «Як сказаў Дукім» (ЗША).

10.05 Документальна-біографічны цыкл «Мая прайда» (Украіна).

11.00 Прэм'ера. «20 гаду. Афган. Трафеі...». Документальны фільм («белвідзэнцэнт»).

11.25 У сцэне матароў.

12.10 Меладрама «Данская апавесць» (СССР).

14.05 Хранікальна-документальны відэофільм «На «Лініі Сталіна» цыклу «Уінтарсах нацыянальнай бласкі» (БТ).

14.45 Хранікальна-документальны цыкл «Лялечны фронт» (Беларусь).

15.10 Навіны рэгіёна.

15.30 Nota Bene.

15.55 Прыгноўнік фільм «Жалезная волна» (ЗША).

17.50 Суперлото.

18.45 Прэм'ера. Меладрама «Жаночае сяброўства» (Расія).

20.35 «Спорларат 5 з 36». Забаўляльнае шоў.

21.00 «Панарама тыдня».

22.05 Сямейная драма «Мой бацька» (Германія).

07.00 АНТ прадстаўляе: «Нядзельная раніца».

08.00, 09.00 Нашы навіны.

09.05 Нядзельная пропаведзь.

09.15 «Шчаслівія разам». Камедыйны серыял.

09.45 «Шалапутнія нататкі».

10.05 Пакуль усе дома.

10.55 Фазэнда.

11.30 Фільм «Яшчэ раз пра каханне».

13.15 Прэм'ера. «Скарб нацы».

14.15 Камедыя «Мільён у шлюблым кошыку».

16.00 Нашы навіны.

16.15 Навіны спорту.

16.20 АНТ прадстаўляе: «Свае». Дакументальны фільм.

16.55 «КВЗ». Прэм'ер-ліга.

18.40 «Розыгрыш». Лепшае.

20.00 Контуры.

21.05 «Вялікая розніца».

22.10 Прэм'ера. «Рубік Усемагутны».

23.10 Фільм «Дырэктар».

06.30 «Праверана на сабе».

07.15 «Турысты». Камедыйны серыял.

08.00 Фільм «Ажаняся на першай супстречай», ЗША, 2006 г.

09.30 «Добры дзеяні, доктар!».

10.00 «Відачоначнік прадстаўляе: самае смешнае».

10.55 «Вялікі сняданак».

11.30 «Лягушканарама».

12.00 «Салдаты. Залатыя серыі».

14.45 «Дараган перадача».

15.00 «Культурнае жыццё».

15.30 «Этраманія».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Прыватныя гісторыі».

17.20 «Асабісты інтарэсы».

17.45 «Лягушканарама».

18.15 Фільм «Тартарэн з Тарасконі». СССР.

19.30 «Тыдзень».

20.30 «Спартыўныя тыдзены».

22.30 «Спартыўныя тыдзены».

22.55 СТБ прадстаўляе: канцэрт Галіны Шышковай «Я буду чацак ціб».

00.45 «Уцекі». Серыял.

08.10 Mip вайш хаце.

08.20 Мультсерыял «Мышка Марго» (Вялікабрытанія). Заключныя серыі.

08.50 Фантастычны серыял «Філ з бу-дучыні» (ЗША).

10.00 Камедыя «Дванаццатая ноць» (СССР).

14.15 Аленка Якаўлева ў тэлесерыяле «Каменская».

15.15 Уладзімір Герасімав, Святлана Сухаве, Сяргей Праханав і Уладзімір Ілін у фільме «Вялікія калейдаскоп».

17.00 «Сміяцца дазваллецца». Гумарыстычная праграма.

19.00 Весткі.

19.20 «Сумлены дэтэктыв». Аўтарская праграма Эдуарда Пятрова.

20.00 Фільм «Прысуд», Расія, 2008 г.

21.55 «Мы дзіўнае сустрэліся», Расія, 2007 г.

23.35 «На чужым свяце».

00.55 Заканчэнне эфіру.

19.00 Сёння.

19.30 «Чыстасардчэнае прызнанне».

20.00 Вострасюжэтны серыял «Ганчакі: Да першай крыві».

23.50 «Футбольная ноць».

00.20 «Пакаранне. Руская турма ўчора і сёння».

NB

09.30 Плаванне. Чэмпіянат свету ў Italii (Рым). Дзень 7-ы.

10.00 Плаванне. Чэмпіянат свету ў Italii (Рым). Дзень 8-ы. Прамая трансляцыя.

12.30 Тэніс. Турнір WTA у ЗША (Стэнфорд). 1/2 фіналу.

14.00 Лёгкая атлетыка. Міжнародны турнір у Германіі (Ватэншайд). Прамая трансляцыя.

16.00 Футбол. Чэмпіянат Еўропы да 19 гаду (Данецк, Украіна). 1/2 фіналу.

16.30 Футбол. Чэмпіянат Еўропы да 19 гаду (Данецк, Украіна). Фінал. Прамая трансляцыя.

18.30 Плаванне. Чэмпіянат свету ў Italii (Рым). Дзень 7-ы.

18.45 Плаванне. Чэмпіянат свету ў Italii (Рым). Дзень 8-ы. Прамая трансляцыя.

21.00 Футбол. Чэмпіянат Еўропы да 19 гаду (Данецк, Украіна). Фінал. Прамая трансляцыя.

22.00 Тэніс. Турнір ATP у ЗША (Лос-Анджеless). Фінал. Прамая трансляцыя.

23.45 Мотаспорт па выхадных.

00.00 Тэніс. Турнір ATP у ЗША (Лос-Анджеless). Фінал. Прамая трансляцыя.

02.00 Ралі. Чэмпіянат свету. «Ралі Фінляндыя». Дзень 3-и.

BELSAT

19.00 Прэз-экспрэс (аглед медыяў).

19.15 «Элі Макбіл», тэлесерыял.

20.05 Білская гісторыя. Іншы погляд: «Пагоня за праўдай», дак. фільм, 2002 г., Польшча.

21.00 Аб'ектуў (вынікі тыдня).

21.20 Акно ў Еўропу.

21.45 «Норкі», камедыя, 1998 г., Чехія.

Падпіска на «Новы час» праз банк

1. Выразаем купон.
2. Пишам прозвішча, імя, імя па бацьку і адрас.
3. Указываем суму аплаты.
4. Ідзем у адзяленне банка і здзяйсняем пералік грошай.
5. Ксеракопію плацёжнага дакумента, атрыманага вамі, з указаннем тэрміну падпіскі і адрасам дастаўкі накіроўваем у рэдакцыю.
6. Кошт падпіскі за адзін нумар — 500 рублёў (на адзін месец — 2000 рублёў).

ИЗВЕЩЕНИЕ

ЧИУП «Час навінаў»

(получатель платежа)

МГД ОАО «Белинвестбанк» г. Минск

(наименование банка)

Счет получателя

3012211080010

Лицевой счет

Код 764

УНП*

190790926

(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа

Дата

Сумма

Період подписки указывает абонент

| | | | | | | | |

Платильщик

Пеня

Всего

КВИТАЦІЯ

ЧИУП «Час навінаў»

(получатель платежа)

МГД ОАО «Белинвестбанк» г. Минск

(наименование банка)

Счет получателя

3012211080010

Лицевой счет

Код 764

УНП*

190790926

(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа

Дата

Сумма

Період подписки указывает абонент

| | | | | | | | |

Платильщик

Пеня

Всего

Кассир

ПРИЕМ

Предоплата за доставку г-ты «Новы час»

Наименование предприятия связи, к - гербовая печать	Календарный шт. места подачи	№ по ф. 5	Сумма, вид услуги, подпись оператора
ПОЧТОВЫЙ ПЕРЕВОД на _____ руб.	(сумма прописью)		

Кому Г-та «Новы час», р/с 3012211080010 філ. МГДОАО «Белинвестбанк», код 153001764, УНН 190790926 г. Минск, ул. Коллекторная, 11

От кого _____

(почтовый индекс и подробный адрес)

ИСПРАВЛЕНИЯ
НЕ ДОПУСКАЮТСЯ

ПАДРАБІЗНАСЦІ

УСХОДНЯЕ ПАРТНЁРСТВА

Алег НОВІКАЎ

Нягледзячы на тое, што
праграма «Усходняга
партнёрства», уздельніцай
якой ёсьць таксама Беларусь,
фармальна ўжо працуе, але і
зраз працяваюца спрэчкі,
чым ёсьць эта партнёрства і
які яго канчатковыя мэты?

Ідэя «Усходняга партнёрства» (ЕаР — ад англ. *Eastern Partnership*) сталася своеасаблівай рэакцыяй некаторых усходніх краін ЕС на ініцыятыву Нікаля Сарказі. 13 ліпеня 2008 года на саміце ў Парыкы лідэрў краін Міжземнамор'я і Еўрасаюза падпісалі давому пра старванне «Саюза за Міжземнамор'е» (G-Med). G-Med аб'ядноўвае ўсе краіны ЕС плюс 10 краін рэгіёна (Лівія ўвайшла ў G-Med у якасці назіральніка). Сирод галоўных мэтаў G-Med пытанне інтэграцыі ў ЕС не значыцца. Размова ідзе пра «развіццё эканомікі», «падтрымку пабудовы прававых дзяржаў», «барону навакольнага асяроддзя», «распрацоўку ўзгодненай іміграцыйной палітыкі».

25 мая, напіярэддні саміту ў Парыжы, на пасяджэнні Савета ЕС Швецыя, Чехія і Польшча прапанавалі практэкт праграмы «Усходніе партнёрства». Палітолагія, якія апранаюць ў тым, што адбываецца на брусьельскай кухні, прызнаюць: аўтарам практэкту фантантычна пашансціла. У іншай сітуацыі іх пранапона згубілася б у нетрах еўрапейскай бюраркрайт. Падзеі склаліся такім чынам, што на пачатак лета 2008 года ЕС пачаў губіцца ініцыятыву на ўсходненеўрапейскім накірунку з-за таго, што маральна быў не гатовы да новай фазы пашырэння. Аднак шэрэг фактараў прывёў да того, што перавага сілаў акідалася на баку прыхильнікаў актыўнай ўсходніяга вектара палітыкі Еўропы.

Этых фактараў было як мінімум трох:

- Глабальнай эканамічны крэзіс.
- Рост палітычнай і сацыяльнай напружанацці ў бытых СНД.
- Энергетычны крэзіс. Шэрэг газовых войнайнау Масквы з Украінай і Беларусью, заложнікамі якіх сталі еўрапейцы.

Расійска-грузінскі вайсковы канфлікт.
У вясняку напрыканцы таго ж лета 2008 года на парадку дня паўстала пытанне адзікватнай рэакцыі ЕС на новыя выклікі. Сумесная польска-чэшка-шведская ініцыятыва, агучаная ў маі, аказалася адзінай канструктыўнай варыянтам.

Старт практэкту быў даўзены ў Празе на майскім саміце ЕС. Там быў зацверджаны план, які стварае новыя структуры адносінаў паміж Еўрасаюзам і Украінай, Малдовай, Грузій, Азербайджанам, Арменій і для Беларуссю. Задэклараваная мэта «Усходняга партнёрства» — «умацаванне стабільнасці, эфектыўнага кіравання і эканамічнага развіція краіну, якія маюць стратэгічную важнасць для ЕС».

600 мільёнай ёура, вылучаны Еўрасаюзам на 2010–2013 гады для реалізацыі праграмы «Усходняга партнёрства», будучы размяркоўвацца паміж шасцю краінамі. Краіны самі прапаноўваюць практэкт. Брусьель аірае.

Відавочна, што палітыка сяброваства з суседнімі краінамі пасуе базавым прынцыпам зневінні паліткі Еўрасаюза. Адпаведна, падобныя на «Паўночнае вымірэнне» праграмы (сукіннасці з яго балканскім варыянтам *Stabilization and Association Process*), тыя ж «Паўночнае партнёрства», «Усходняе партнёрства», у прынцыпе не треба разглядаць апрыёры як нейкія інтэграцыйныя практэкты ніжэй інтынсіўнасці.

«Усходняе партнёрства» не ёсьць іністытуцыйнальна аформленая арганізацыя. Праграма мае ўласны скратарыят, але ён падпрадкоўваецца Еўракамісіі і фінансуецца з яе бюджету. Еўракамісія прызначыць адмысловага каардынатора праграмаму.

Лідары краін, якія ўздельнічаюць у праграме «Усходняе партнёрства», раз на два гады будучы збірацца на сустэречы ў Брусьеле. Акрамя таго, штоштогод падобныя сустэречы арганізуецца для міністру замежных спраў.

Нацыянальным парламентам пранапонуецца стварыць парламентскую асамблею «Усходняга партнёрства», а няўрадавым арганізацыям гэтых шасці краін — «Форум грамадзянскай супольнасці «Усходняга партнёрства».

Ужо з 5 чэрвеня началіся першыя шматбаковыя кансультацыі ў рамках тэматычных платформаў. Вынікам кансультацый павінна стаць распрацоўка асноўных накірункаў супрацоўніцтва і амбэркаванне некалькіх прапанаваных з боку ЕС ініцыятыў.

Вось гэтыя платформы:

- дэмакратыя, належнае дзяржаўнае кіраванне і стабільнасць;
- еканамічнае інтэграцыя;
- пытанні энергетычнай бяспекі;
- контакты паміж людзьмі.

Што непасрэдна можа даць праграма «Усходняе партнёрства»

Двухбаковыя стасункі паміж ЕС і беларускімі ўладамі маглі быць пашырены, калі б апошнія ўзялі ўстойлівы курс на наладжванне дыялога з грамадскай супольнасцю

тва» будзе праграмай, не вельми наслычанай грашымі.

Для параўнання: 8 з 12 мільярдаў ёура, які ЕС выдаткоўвае на зневінні палітыку ў 2007–2013 гадах, пойдуць на пашырэнне сувязяў з краінамі Паўночнай Афрыкі. Аднак у той жа час «Усходніе партнёрства» абяцае Украіне, Беларусі, Малдове, Грузіі штосьці больш важнае за гроши —магчымасць доступу да самога ёмкага на планеце еўрапейскага рынку. Праграма дазволіць адкрыць шырэйшы доступ да інвестыцый у Беларусь. Абмен паміж ВНУ і стажыроўкай чыноўнікі адкрываюць магчымасць павышэння якасці

праграмы.

Што непасрэдна можа даць праграма «Усходняе партнёрства»

Двухбаковыя стасункі паміж ЕС і беларускімі ўладамі маглі быць пашырены, калі б апошнія ўзялі ўстойлівы курс на наладжванне дыялога з грамадскай супольнасцю

тва» Беларусі і беларусам?

Натуральна, перш за ёсць — паніжэнне кошту шэнгенскіх віз для грамадзян Беларусі, які цяпер з'яўляецца самым высокім на кантынэнце і складае 60 ёура. У доўгатэрміновай перспектыве магчымасць нават поўная адмена віз. Аднак у прынцыпе «Усходняе партнёрства» абяцае не мемантальны і непасрэдны, а хутчэй ускосны і доўгатэрміновыя бонусы ў розных сферах. Трэба прызнаць: «Усходняе партнёрства»

адукацыі, працы адміністрацыі, заканадаўчага практэкту.

Праграма яшчэ толькі старте, аднак тыя практэкты, якія ўжо амбэркаваюць, здаюцца дастатково перспектывнымі. Напрыклад, літоўскі МЗС заявіў, што ў рамках партнёрства Літва і Беларусь маюць намер рэалізаваць таякія практэкты, як аўтамагістраль Мінск — Клайпеда, уключыць Беларускую чыгунку ў транспартны калідор Усход—Захад. Таксама будучы

спрошчаныя працэдуры пераходу мяжы.

Адзінай проблемай — наколькі сама Беларусь гатовая да «Усходніяе партнёрства»?

Двухбаковыя стасункі паміж ЕС і беларускімі ўладамі маглі быць пашырены, калі б апошнія ўзялі ўстойлівы курс на наладжванне дыялога з грамадскай супольнасцю. Прадстаўнікі троція сектару нават дадзена права голасу пры выбары пытанні для амбэркавання на тэматычных пляцоўках. Ці пагодзіцца на такі фармат працы афіцыйны Мінск? Ці практэктне рабіць стаўку на кулурныя пасядзелкі і ігнараванне шырокай дыскусіі з-за страху, што яна стане публічнай?

ЕС неаднаразова падкрэсліваў, што гэта ініцыятыва не скіравана супраць каго бы то не было. Расія застаецца ключавым партнёрам для ЕС, а ЕС зацікаўлены ў тым, каб уздельнік «Усходніяе партнёрства» меў добрыя адносіны з іншымі суседамі, у тым ліку з Расійскай федэрэцыяй.

У вачах расійскай палітыкуму, гэта праграма — не што іншае, як ініцыятыва, накіраваная на дэзінтэграцыю постсавецкай прасторы і паслабленне ўплыву Расіі ў СНД. Прам'ял Уладзімір Пуцін адкрытым тэкстам параўнаваў «Усходніе партнёрства» з «альтэрнатывай пашырэнню NATO на Усход».

З іншага боку, менавіта Расія раней за ўсі іншыя краіны СНД пачала браць удзел у праграмах, вельмі подобных да «Усходніяе партнёрства». Маеца на ўзбядзак званае «Паўночнае вымірэнне» — форум ЕС і краінаў Паўночнай Атлантыкі, якія не ўваходзяць у еўрапейскія структуры (Ісландыя, Нарвегія і Расія). «Паўночнае вымірэнне», чия канцепцыя падобная на ідзю «Усходніяе партнёрства», быў абвешчаны яшчэ ў 1997 годзе ў Люксембургу. З тых часоў Расія ахвотна карыстаецца публічнымі фондамі ЕС і пры гэтым чамусыці дасюль не стала сібрами NATO. Толькі за мінулы 2008 год у рамках кааперацыі па лініі «Паўночнае вымірэнне» на тэрыторыі Расіі ЕС фінансаваў 4 экзалацічныя практэкты. Агульная колькасць інвестыцый склала 22 мільёны ёура. І гэта толькі лічыцца. Нядайна завяршилася чацырохгадовая сумесная расійска-канадская праграма «Паўночнае партнёрства».

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЕСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Зяраз, кажуць, іграўны бизнес пераедзе да хітра гуру Лукашэнкі, які ў апошні час з антыліберальнага палітыка паступова ператвараецца ў сэрэдненеўрапейскага начальніка. Чытар памяшталіць, у Беларусі, будучы зіхарыць неонавыя шыльды. Дажыліся — у Беларусь пайстаничы Ганконг і Лас-Вегас, а рускі Іван прагляне займацца звязкамі справай — ляжакъ на печы і клясік Захад.

Polit.ru (Расія)

Узгадаем, напрыклад, апошні скандал з маючай прадукцыяй з Беларусі. Беларусы не зделалі своечасову змяніць этикетку, хоць і былі паліпредзданыя загада. Зарас усі ведаючы, што скандал шчасліва вырашыўся, але не ўсё чулі, што беларускі «малочны» экспарт не толькі

захаваўся, але і ўзрос на 40 мільёну доллару. А што зрабіў Аляксандр Лукашэнка падчас гэтага, можна зразаўцца, індыдэнту? Адмовіўся ўзяць зіхарыць на пасяджэнні Арганізацыі дамовыя калектыўнай бяспекі (АДКБ). Гэта вельмі сур'ёзны крок. Бяспека дзяржаў — занадта важная рэч, і яна ні ў яком разе не павінна залежаць ад настроўкі аднаго чалавека.

«Голос России» (Расія)

захаваўся пытанне будаўніцтва Саюзнай дзяржавы, але калі сама гэта тема сябе вычарпала (як мінімум у сядзнетэрміновай перспектыве), з'явіўся новы джокер — статус Абхазіі і Паўднёвой Асіеці.

«Трайл.ру» (Расія)

Калі ўлічыць апошні падзеі ў беларускіх адносінах — адмову Расіі ў выдачы крэдыта, «малочную» вайну, дманістраванне нез'яўленне Лукашэнкі на саміт АДКБ, — то прычын сутракацца больш чым дастатковая. Але Лукашэнка магчымасцю паразімліўця з Мядзведзевым не скрыстаўся. І адмова кіраўніцтва Беларусі прыесьці ў Москву — гэта не адсутнасць цікаўасці да коней і жакеяў. Гэта дэманстрацыя того, што Аляксандру Рыгоравічу

з Дзмітрыем Анатольевічам нават размайляць не вельмі хочацца. Падобна, гэта ўзаемна.

«Новая газета» (Расія)

Але, нягледзячы на ўсе крокі насыстрап Захаду, у Мінску няма сродкаў, каб атрымца «развод» ад Москвы. Лукашэнка, які знаходзіцца ў эканамічнай залежнасці ад Расіі, спрабуе лічыць на пасяджэнні паміж Захадам і Москвой. Ён спрабуе атрымца карысць ад дипломатичнай напружанасці, якая ім жа самім і нягнітаеца. Магчыма, менавіта дзякуючы той палітыкі нікому не вядому ў 1994 годзе папуліст дагэтуль ва ўладзе. Хоць у самым пачатку нікто не прадказаў яму дойгай палітычнай будучыні.

«Le temps» (Швейцарыя)

ЗАМЕЖЖА

12

▼ МІЖНАРОДНЫЯ НАВІННЫ

ГІБРАЛТАР.

БРЫТАНЦЫ
НЕ ЗБІРАЮЦЦА
СЫХОДЗІЦЬ

Mіністр замежных спраў Іспаніі Мігель Анхель Марацінас наведаў Гібралтар. Візіт можна без перабольшання назваць гісторычным. З таго часу, як у 1704 годзе англійскія войскі захапілі «скалу», ні адзін сібя іспанская кабінета не ступаў на зямлю Гібралтара.

Мадрید і сёня патрабуе вірнуць тэрыторыю Іспаніі. Наглядадні пaeздкі Марацінас заявіў, што Іспанія ніколі не адомовіца ад Гібралтару. Лондан катэгарычна не збіраецца нават абмяркоўваць гэту тэму. Кіраўнік іспанская МЗС змог наведаць апошнюю брытанскую калонію пры ўмове, што пытанне пра вяртанне Гібралтара ў склад Іспаніі разглядача не будзе.

Іспанія пагадзілася з патрабаваннемі брытанцаў. Марацінас на Гібралтары вёў перамовы з Дэвідам Мілбэндам, калегам з брытанскага МЗ, выключна на пытаннях эканамічнага і юрыдычнага характару.

Здзейнішыя вакх, Марацінас наплікаў на сібе крытыку з боку лагера кансерватыўнай апазіцыі. Яны кажуць, што сваім паводзінамі міністр паменішыі моц іспанскай дамаганіі на калонію. А ў самім Гібралтары выказаў асацыяту, што Іспанія, наадварот, будзе пасля ёгата яшчэ актыўней дамагацца вяртанні тэрыторыі.

У любым выпадку, статус Гібралтара не можа быць предметам перамоў, пакуль яго насельніцтва амаль аднаголосна выказаўшыся за тое, каб тэрыторыя заставалася брытанскай. Гэта жаданне пацверджанае і рэферэндумам.

Дарэчы, гібралтарскі приклад зараз вельмі цікавіць расійскі МЗС. У Москве думаюць, а ці не правесці падобны рэферэндум на Курылах, на якія прэтэндуе Японія.

На матэрыялах «Guardian» (Вялікабрытанія)

УКРАЇНА. ЗАЦВЕРДЖАНЫ ВЯЛІКІ ГЕРБ

УКРАІНЫ

Украінскі ўрад зацвердзіў праект Вялікага герба Украіны. Эта выява трывала ў цэнтры, а па баках — постаці льва і запарожскага казака, унізе — сіне-жоўтая стужка, а зверху — княжая карона.

Праект быў прыняты на выніках конкурса на лепши эскіз вялікага Дзяржаўнага герба Украіны. Перамагла група з пяці чалавек пад кіраўніцтвам гісторыка Юрыя Саўчука. Яны майстраваў сімвал амаль трэх месяці.

У новага герба адрэзу знайшліся крытыкі з «Партыі рэгіёніў», якія знохаўдзіцца ў апазіцыі. Паводле іх словаў, «Вялікі герб павінен паказваць гісторыю ўзнікнення землі і збрінне ўвакол цэнтра. Значыць, Вялікі герб павінен выглядзіць інакш. У цэнтры павінен быць малы яр і герб сталіцы, а вакол — кампанавацца гербы гістарычных земляў галоўных гародоў Украіны. У дадзеным выпадку, атрымліваецца, што пра знак Кіева напроты забываецца. Затое ёсць гербы Львова і Запарожжа, якія ніколі не былі сталіцамі. Гэта напроты правакацыя, прымык гісторычна не пісменнення».

Зрешты, ухвала ўрада яшчэ не азначае, што менавіта гэты варыянт герба атрымае Украіна. Зараз праект будзе накіраваны на разгляд Вярховай Радзе — за яго прынінца павінны прагаласаваць дзве траціны дэпутатаў.

На матэрыялах «Голос Украіны» (Украіна)

НІКАРАГУА. 30 ГАДОЙ САНДЫНІСЦКАЙ

РЭВАЛЮЦЫИ

Роўно 30 гадоў таму пала дыктатура Самосы, чыя сям'я кіравала Нікарагуа на працягу амаль пайстагоддзя. І ўвесь гэты час у краіне працівасяліся партызанская барацьба, арганізаваная Фронтам нацыянальнага вызвалення імя Агусты Сандині (FSLN). У 1979 годзе эра Самосы закончылася. Атрады сандыністаў захапілі сталіцу Манагуа. Увесе свет вітаў іх перамогой.

Захапішы ўладу, сандыністы, аднак, нарабілі шмат чаго. Пасляўліся з ЗША, што каштавала краінікі грамадзянскія вайны і 20 тысяч забітых нікарагуанцаў. Развалілі эканому, спрабуюць будаваць сацыялизм па кубінскай мадэлі. У прынцыпе гэта ўсё было дробізь, пакуль ССРС аказаўся братам Артэга (кіраўнікам FSLN) матэрыяльна і ваенна дапамогу. Аднак з пачаткам Перадбудовы савецкія пастваўкі прыўніліся, і сандыністы былі вымушаны пагадзіцца на демакратызацый. Першыя ж выбары яны прыяграли.

Праўда, у 2007 годзе яны вірнуліся ў юдзель, што цяпер з аглядкай на падзеі апошніх 30 гадоў дае ім законнае права лічыць сябе пераможцамі. Парадак, сандыністы, аднак шмат узялі іх падзеі 1979-га — фактывна ўвесе касцяк першага сандыніскага ўраду — глядзяць на справы больш скептычна. «Фронт цяпер не левы, не працы, а некайская сімейная фірма. Даніэль Артэга, яго жонка і дзеці канцралююць усе ведамствы», — кажуць ветэраны, якія ў розныя часы з розных прычын былі вынікнутыя з сістраў партыі.

Прадстаўнікі FSLN не згодныя з такім выніковым. Пасля прыходу да ўлады яны вірнулі блісплатную адукацию і медыцыну. Запусцілі праграму будаўніцтва сацыяльнага жыцця. Хаця тут трапаў сказаць вялікі дзякун Уго Чавесу. Каракас штогод дае Нікарагуа 500 мільёнов долараў у якісія бясплатнай дапамогі менавіта на сацыяльныя праграмы.

На матэрыялах «Die Welt» (Германія)

Праэміністр Гібралтара Петэр Карыяна, міністр замежных спраў Іспаніі Аньхель Марацінас і яго брытанскі калега Дэвид Мілбэнд

► ЛЕВЫЯ

АПОШНІЯ З МАГІКАН

Алег Пятроў

Еўрапейскі левы тэрарызм памёр. У Германіі склала зброю адна з апошніх экстремісцкіх груповак, касцяк якой, як лічыць прэса, складалі супрацоўнікі штазі Усходняй Германіі.

У чэрвені 2001 года некалькі супрацоўнікаў нямецкай урадавай арганізацыі, што займалася пытаннямі кампенсацый грамадзянам СССР, якіх прымушалі працаўнікі нацысцкага Германіі падчас вайны, атрымлілі лісты з пагрозамі.

У лістах было напісаны, што адрасаты заслугоўваюць смерці, паколькі плаціць бытлым вязнам нацызму занадта мала. Лісты былі напісаны ад імя арганізацыі «Militante gruppe» (ням.: «Вайс-

Берлін. 4 верасня 2006 года. Машына, падпаленая сябрамі «Вайсковай группы»

ковая группа»). У прэсе таксама часта выкарыстоўвалася абрэвіятура MG.

22 чэрвеня 2001 года, у гадавину пачатку аперацыі «Барбароса», невядомы падпалаў філіял аўтамабільнай кампаніі «Daimler-Benz». Адказніца зноў узяла на сябе «Вайсковую группу». Яна абінавацца падпрымала кампаніі ў тым, што яны карыстаюцца плаціць прымусовы працы вязніў часоў другой сусветнай вайны і пры гэтым не жадаюць несці адказнасць за эксплуатацыю. Падпалаў працягваліся і пазней. Іх ахвяры неслі матэрыйальная страты за тое, што яны расцісты, імпрэялісты, фашисты, разбуранілі сістэмы сацыяльных гарантый і г.

Часам групоўка спрабавала адышыць ад абстрактных лозунгаў і рэагаваць на актуальныя падзеі. Так, у 2004 годзе мілітанты падпалаў Біюро па ўладкаванні беспрацоўных у знак салідарнасці з пратэстамі супраць прынцыпіяў выдання прызнала, што гэта была качка.

Такім чынам, толькі з адзін 2007 год актыўніцтвы «Вайсковай группы» ўмудрыліся падпалаць 91 машыну, што прынесла ім вадомасць імідже сучасных Робін Гудаў.

«Яны дакладна плануюць акцыі, яны шукаюць месцы, дзе ніхто не будзе ім замінаць. Звычайна гэта цэнтр Берліна. Калі

няма мінакоў, яны спакойна падходзяць да машыны, кладуць сродак для распалівання кастру ў машыну, падпальваюць яго і пакідаюць месца злачынства. Праз некалькі хвілін машына згорае», — так апісваў дзеянісці мілітантаў «Die Zeit».

Групоўка спрабавала пашырьшыць шэрагі сваіх прыхільнікаў за кошт дабатаў у левай прэсе. «Вайсковая група» правакавала дыскусію на старонках розных вестыў і сایтаў, яна ставіла на інтэрнэт-форумы такія вось тэксты: «Мы сыходзім з таго, што працэс адраджэння рэвалюцыйных левых ліжыць у галіне палітычнай вайсковай дыскусіі».

У 2005 годзе MG выклікала сур'ёзныя дабатаў на старонках галоўнага левага вydання Берліна «Interim». У выніку таго дзеяніяў групоўкі далі спецыяльныя нішчылінгі. Яго падпісалі 36 свяцілаў навукі. У выніку таго небаруку студэнтаў-сацыялогаў выпісцілі пад падпіску на візызде. Астатніх пакінулі за кратамі. Хутка пад закладку у 30 тысяч єўра выпісцілі і іншыя, хоць працэс не завершаны да гэтага часу. Між тым, 7 ліпеня ў часопісе «Radikal» (забаронены ў ФРГ, друкуюцца ў Нідэрландах) з'явіліся новая заява мілітантаў. Яе можна лічыць сенсацыяй. Сібры групы напісалі, што яны распускаюцца сваю арганізацыю. Самі мілітанты пішуць, што разбечысь іх прымусілі ўнутраныя супярочнасці.

Аднак галоўная інтырыга ў іншым. Раней крымінальная паліцыя зрабіла некалькі цікавых заяўў пра прыроду групы. На словах іх прадстаўнікоў, у Германіі часам здараецца, што падпілеткі анахістіў або панкі гуляюць у тэарысты. Аднак у выпадку MG размова вядзеца пра іншае. Група ідэнтыфікавала сябе не як анахістіў, а як рэвалюцыйных камуністіў. Пры гэтым яна разглядала сябе як падмуркі стварэння моцнай пралетарскай партыі. Гэта вельмі падобна на тэрорысты 1960–70-х гадоў, у прыватнасці італіянскіх «Чыроных брыгад». Аднак у падпалаў філіялісты ўзялі ў тэарысты. Аднак у падпалаў філіялісты ўзялі ў тэарысты. Аднак у падпалаў філіялісты ўзялі ў тэарысты.

Працэс над MG пачаўся 1 жніўня 2007 года. Іх адвінавацілі ў Тым, што яны былі сябрамі тэрарыстычнай арганізацыі і непасрэдна падпалаў некалькі машын Мінабарони

вітаў «Вайсковай группы».

Было арыштавана чатыры асобы. Пры гэтым журналісты адрознілі падпалаў філіялісты із шматлікімі спекуляціўнымі наконт таго, што мілітанты былі бывшымі грамадзянамі ГДР і, магчыма, звязанымі са штазі. Іншыя цікавыя зразумеяць, што мілітанты маглі так дойгта заставацца на актыўных.

Таксама эксперыты звязнілі ўвагу на тое, што MG дасылала лісты з пагрозамі на адрес палітыкаў, якія жорстка крэтыкуюць ГДР. Усё гэта дае падставу для шматлікіх спекуляціўных наконт таго, што мілітанты былі бывшымі грамадзянамі ГДР і, магчыма, звязанымі са штазі. Іншыя цікавыя зразумеяць, што мілітанты маглі так дойгта заставацца на актыўных.

ЦІКАВА

MADONNA GO HOME!

Іван БІЧ

На падардні канцэрту
Мадонны ў Варшаве ў краіне
актыўізваўся рух супраць
выступу вядомай спявачкі.

Канцэрт Мадонны прызначаны на 15 жніўня. Продаж квіткоў пачаўся яшчэ ў лютым. Спачатку ніякага рэзанансу ў асяроддзі каталіцкіх фундаменталістах запланаванае культурнае мерапрыемства не выклікала. Толькі прыблізна напачатку лета яны паглядзелі ў каліндар — і ў іх заняло мову. Канцэрт прызначаны ў вельмі важны для каталіцкіх вернікаў дзень — Узняцце на неба наісвяцейшай Панны Марыі (Мадонны).

Таму заўзятыя каталікі вышылі: канцэрт мусіць быць забаронены, а яго ініцыятару троба прынайменьшы да адказнасці. Праўда, трэба прызнаць, што такую пазіцыю змайсе толькі фракцыя польскіх каталікоў. Афіцыйна Касцёл ніяк не каментуе запланаваны канцэрт. Аднак сярод тых, хто кажа «non possimus» (лац.: «не дазволім!»), знаходзілася дастатковы шмат вядомых асобаў, каб праблема Мадонны выйшла на першыя старонкі польскіх газет. Напрыклад, сярод прастастуючых Станіслав Макоўскі, былы капелан прафсаюзу «Салідарнасць». Пратэст падтрымаў і Лех Валенса.

Варта нагадаць, што прастасты супраць выкарыстання рэлігійных сімвалau у масавай культуры ў Польшчы ўжо сталі традыцыйнымі. У 1994 годзе часопіс «Wprost» на першай старонцы апранаў на твар Мані Божай Чантаховай маску як сімвал дрэннага стану экалогіі. Каталіцкая грамада гэтага не прабачыла. Справа супраць рэдакцыі дайшла нават да Камісіі па правах чалавека ў Страсбургу. Праўда, канчатковая

расшэнне было ўсё ж на карысць журналістаў.

Шмат разоў у краіне адмянілі выставы, дзе прысутнічалі элементы хрысціянскага культа. Не кажучы ўжо пра фільмы. Забараніць «Код да Вінчы» патрабавалі некалькі парламентарыў.

Аднак вернемся да Мадонны. Непасрэдны арганізатар і лідэр альтымаданісты — Мар'ян Брудзінскі (44 гады), былы сбіра праўі Лігі польскіх сямей. 13 чэрвеня ёў стварыў камітэт «Pro Polonię», які каардынавае акцыі пратэсту супраць выступу Мадонны.

Прэс піша, што касцік камітэту складаюць людзі, якія арганізавалі акцыю ў Ёыдгашчы, дзе група каталікоў у мінулым снежні сарвала спектакль-канцэрт па матывах Бібліі. Кульмінацыяй той імпрэзы павінен быў стаць зварот да публікі акцёра, які іграў Поніцы Пілата. Пілат, які судзіў Хрыста, хацеў працапаваць гле-дачам самім, шляхам SMS-гала-савання, вырашыць адпраўляць Хрыста на крык або памілаваць. Вернікі здзек з біблейскай сюжэту не дапусцілі.

Ціпер Брудзінскі і яго прыхільнікі бамбардзіроўчы лістамі адміністрацыю презідэнта і сталічную ратушу, патрабуючы забароніць канцэрту з ролігійных прычын. Акрамя таго, кожны дзень сябры камітэта ходзяць па цэнтру Варшавы з пералынкамі на малітвы і збор подпісаў. Кампанія Брудзінскага мае від-вочны поспех. Мар'ян ужо паспей перасварыць паміж сабой усіх правых палітыкаў, якія вымушаны неяк каментаваць праблему Мадонны і тым самым ставіць сябе ў вельмі низзучую становішча: Мадонна — мегазорка, што мае сотні тысяч прыхільнікаў, якія таксама ходзяць на выбары. З іншага боку, глубляць каталіцкі электарат таксама не захалася б. Хаця, як сведчаны апытанні, большасць палітыкаў супраць палітызаціі творчасці спявачкі. Тым

больш, хапае прыкладаў, калі музыка ўжо выступалі ў каталіцкія святы ў Польшчы.

Чаму фундаменталістам не падабаецца менавіта Мадонна? Каб адказаць на гэта пытанне, трэба ўзгадаць творчу шлях артысты.

Уся кар'ера Мадонны — гэта паслядоўная правакацыя. Пачынаючы ад яе першага кліпу «Like a Virgin», які паказалі на MTV у 1984 годзе. Песня выклікала скандал. З того часу правакацыі на глебе сексу сталі візіткай Мадонны. Даставтка ўзгадаць яе пачалунак з Брытні Спірс падчас уручэнняў ўзнагарод на канале MTV у 2000 годзе.

Аднак гэтага ёй было мала. Хутка Мадонна адкрыла для сябе тему ролі. У кліпе «Like a prayer», запісаным у 1989 годзе, яна цалуеца з чарнускім Иусам. Калі яна рабіла глабальны канцэртны тур у 2005 годзе (так званы Confession tour), Мадонна спявала на фоне вялікага чырвонага крыжа. Праўда, сама яна сцярджаляла, што не збралася крывіцца хрысціян. Для яе спевы на фоне крыжу былі сродкамі прыцягнучы увагу грамадства да праблемы СНДУ.

Польскія правы аглядальнікі кажуць, што Мадонна авабязкова выкіне які-небудзь антыхрысціянскі нумар у Варшаве. Хаця, калі меркаваць па падпэредніх канцэртах Мадонны ў рамках яе туру «Sticky Sweet Tour 2009», ціпер стаўка робіцца на тое, каб шаканаўць публіку непрыстойным сексуальнымі позамі на сцене. Можа, такой харэаграфіі ўсё і абліжыцца.

«З іншага боку, што вы хацелі ад Мадонны. Каля 80-90 працэнтаў зорак шоу-бізнесу атэісты, і антыролігіяны правакацыі заўсёды былі часткай іх творчасці», — пішуць ліберальныя каментаторы. Яны прапануюць Брудзінскаму і кампаніі не замініць Мадонне, а арганізаваць альтэрнатыўны канцэрт.

▼ ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

РАФАЭЛЬ КАРЭ

З'явіўся спекуляцыйнаконтага, што выбарчу кампанію прэзідэнта Эквадора Карэа фінансавалі тэрарысты. Гаворка вядзенца пра лявіцкую партызанску групіку «Узброеная народная сілі Калумбія» (FARC). Калумбійская пракуратура перадала ў прэс запіс, які знайшлі ў аднага з басейной FARC вясной мінулага года. На ім — сход камандыраў атрадаў у 2006 годзе. Сярод іх вайсковы камандунцы арганізацыі Хорхэ Брысансэ Суарэз. Ён кажа пра неабходнасць падтрымкы Рафаэля Карэа на выбарах. Дакладна можна пачуць фразу: «Дапамажы Карэа грэшыма і дамоцеса наконт перамовай з іго агентамі». Натуральна, Карэа і яго каманда заяўлі, што гэты запіс — правакацыя з мэтай дэстабілізацыі сітуацыі ў краіне. Цяжка сказаць, які вынік будзе мец камітрам на Карэа. Справа ў тым, што ўсе матрыялы былі знайдзены падчас нападу калумбійскага спецназу на лагер партызан, які знаходзіўся на тэрыторыі Эквадору. Раней калумбійцы сцвярджалі, што сярод трафеяў быў ноутбук аднаго з кіраўнікоў FARC, на якім быццам знаходзіліся файлы пра супрацоўніцтва партызан з Чавесам. Кастра і нават Мінскам. Пазней эксперыты заяўлі, што ўсе запісы на камптары былі зроблены штурчна. Магчыма, калумбійцы патрусту пераагулюлі нейкія кадры. З іншага боку, вельмі эмоцыйная рэакцыя Карэа кажа, што думы без агню не бывае.

МИЦІМЕР ШАЙМІЕЎ

Прыэздэнт Татарстана праходзіць пацярпелым на незвычайнім працэсе, які распачаўся ў аўтарак у Казані. Судзяць былога прэс-сакратара прэзідэнта Ірэка Мурзацина. Судзяць за тое, што ён быццам незаконным чынам аўрайа інфармацію пра былога боса, а потым выкладаў яе ў інтарэснэце. Принасімі на Мурзацина збіраюцца павесіць гучны скандал мінулага года, калі ўся распубліка стала на вушах з-за таго, што нехта кінуў у сціва сенсацыйную навіну — на турецкім курорце пам'ёр Шайміев. Давялося нават рабіць афіцыйную заяву, што лідар татар жывы і здоровы. Адказаць за з'яўленне той правакацыйнай інфармацыі пракуратура вешае на Мурзацина, бо ён пракраментаваў ту навіну на сваём блогу. Яшчэ больш смешны доказ — книга «Апошні прыэздэнт Татарстану», якую выдаў Мурзацин пару год тому. Пракуратура правяла экспртызу, якую ўстановіла, што книга — татарны паклён на луладу. Экспртыза заключаўся ў тым, што 79 людзей даручылі прачытваць фальшівік. З іх трох заяўлі, што пасля прачытання книгі ў іх склалася ўражанне, нібыта Шайміев — голубыя карупцыянеры ў распубліцы. Да таго, як книга трапіла ім у рукі, яны ставіліся да Шайміева пазітыўна. Мурзацин патрабуе прысугненасці пасрэднікаў ў судзе і новай экспртызы ды пагражаем зваротам у Еўрапейскі суд па правах чалавека.

ГЕРХАРД ХУБЕР

Лідэр аддзялення правай аўстроўскай партыі Саюз за будучыно Аўстріі ў зямлі Ціроль (BZÖ), больш вядомы як партыя Йорга Хайдзера, завёў каканху, прычым эмігранту з Грузіі. А гэта — мочынны ўдар па іміджу партыі, якую выступае супраць эмігрантаў. Нябожны Хайдэр нават марыў стварыць высока ў Алпах асобны лагер для ўсіх эмігрантаў. Больш таго, Хубер мае жонку і піцёра дзяцей. Тому раман не вельмі пасуе яго кансерватыўнай рэчышчы. Аднак гэта толькі кветачкі. Далей болей. Хтосьці, хто ведаў пра амурэ Хубера, пачаў яго шантажаваць. Хубер знайшоў сярод аднапартыйцаў людзей, якія пагадзіліся папужаць шантажыста. Адначасова стала вядома, што тая групка ўжо сама пачала шантажаваць жонку Хубера. І тут партытэры Хубера прайнфармавалі паліцыю, што іх лідэр замовіў замах на чалавека. Вось такая гісторыя... Як вынік — партыя ў крызисе. Са складу кіраўніцтва ўжо выйшла 8 з 12 чалавек. Цяпер голоўная інтрыга ў тым, ці выйдзе скандал з межы Ціроля і дабрачынца да зямлі Карынтия — голубай выбарчай цытадэлі Саюзу за будучыно Аўстріі. Треба прыгадаць, што дагэтуль партыя змаймала чацвертае месца на палітычным полі Аўстріі.

► ПОГЛЯД

Прафесар Дынглі: БЕЛАРУССЮ ЦІКАВЯЦА З-ЗА ЯЕ ПАЛІТЫЧНАЙ СІСТЭМЫ

Старшыня Англа-беларускага таварыства, прафесар Лонданскага універсітэта Джым Дынглі Беларуссю зацікавіўся некалькі дзесяткай гадоў таму з падачы грэка-каталіцкага святара айца Аляксандра Надсаны. Прафесійная зацікаўленасць спадара Дынглі нашай краінай хутка змянілася прыватнай — адсюль яго жонка. У Мінску прафесар бывае даволі часта, таму ведае пра ёсё, што адбываецца ў краіне. Якой Беларусь выглядае з-за Ла-Маншу, у Джымія Дынглі спрабавала высветліць Вольга Хвойн.

што да ўсведамлення сябе беларусамі ёсьць розныя падыходы. Як мне падаецца, для многіх няма ўласнай гісторыі як фактару фармавання нацыі. Але людзі ведаюць, што жывуць у незалежнай дзяржаве, і гэта дапамагае падтымаць сэнс нацві. У вузкага кола людзей ён грунтуюцца на больш шырокіх чынінках.

— *Беларуская мова знаходзіцца ў стане музейнага экспанату. Ёсць шыльды, абвесткі транспарце, але карыстаюцца ёй нямногія. Ці бачыце Вы як наўкувец рээлты выпраўлення ситуацыі?*

— Калі народ сам не хоча ўжываць гэтую мову, без прэзы нічога не зробиш. Я не бачу іншага выйсця, акрамя таго, каб увесці урад і парламент раптоўна перайшлі на беларускую мову, але гэтага не будзе.

— *Асабіста для Вас былі нейкія цяжкісці ў вывучэнні беларускай мовы?*

— Я ўсё жыццё займаўся славістыкай, вывучаў русскую мову. Тому для мяне не было проблем. Галоўная проблема — гаварыць па-беларуску. Суразмоўшчы ў побытаваным жыцці ў Мінску знайсці цяжка. Для многіх беларускай мове ледзь не ўзроўні замежнай.

— *Прызначэнне на пасаду міністра культуры беларускамоўнага чалавека — Паўла Латушкі — некаторым назвалі рэверансам у бок Еўропы...*

— Можа, і рэверанс. Бо сёння вы сябреце больш з Брушлем, чым з Москвой, а заўтра можа

быць наадварот. Хто здольны прадказаць?

— *Раней Вы ўзнажальвалі Цэнтр выкладання моваў Цэнтральнай і Усходняй Еўропы. Ці многа людзей цікаўліся Беларуссю?*

— Былі людзі, але іх можна палічыць на пальцы рукі. У апошнія гады цікаўнасць крыху ўзрасла. Але з палітычнага пункту гледжання. Цікаўнасць узрасла не да гісторыі, культуры, літаратуры, а менавіта да дзяржавы ў Еўропе з адметнай палітычнай сістэмай.

— *Паводле Вашых назіранняў, ці актыўна беларусы імкнущыца прыняць культуру краіны, якую абрали для эміграцыі?*

— Пасляваеннае пакаленне ехала ў Англію з многіх краінаў Еўропы, з лагероў. Яны атрымалі грамадзянстві Вялікабрытаніі, але захавалі моцнае пачуцце беларускасці. Цяпер гэта не так уважанне. Толькі некаторыя шчыльна трymаюцца беларускасці. У асноўным людзі вучанца, зарабляюць гроши, а затым вяртаюцца ў Беларусь ці з'яджаюць у Амерыку.

— Ёсць беларусы, якіх прыходзяць на нашы мерапрыемствы. Але вельмі шмат беларусаў увогуле не ўдзельнічаюць у жыцці дыяспары. Мне кажуць, што Зтурванне беларусаў у Вялікабрытаніі вельмі палітызованое, як і Англія-беларускага таварыства. У краіне многа беларусаў, але яны часцей далаўчоюцца да найхілых расійскіх згуртаванняў. Шкада, але факт.

— *Цяпер актыўнавацца перамовы Мінска з Еўрасаюзам. Як Вы ацінваеце гэтыя палітычныя гульні?*

— Гаварыць пра Еўропу, быць у Еўропе модна. Праўда, я не разумею, як беларусы сабе ўзўлічаюць гэту Еўропу. Думаюць, што будзе большія свабоды, менш падаткаў... Падаткі будуть (сміяцца). Для Беларусі Еўропа — гэта ў многім адмова ад савецкага мінулага. Але на дадзеным этапе я не разумею, чаго Еўропа хоча ад Беларусі. Тут ўсё заляжыцца ададнага чалавека, і я не надта давярою Беларусі як дзяржаве.

— *У беларускай прэсе мно-
га шуму нарабіў Лонданскі інвестыцыйны фондум. Як яго ўспрыніялі англічане?*

— Я не могу пабачыць вынікаў гэтага форуму. Пытаяўся ўпасла Беларусь у Вялікабрытаніі Аляксандра Міхневіча, але атрымаў неіканкрэтны адказ. Самае голоўнае ту робіць піэршчык Цімачі Бэр. Была публікацыя ў *«Financial Times»* пра Беларусь. І ў мяне з'явілася ўражанне, што калі не сам лорд Бэр яе пісаў, то яго памочнік. Шарагавы, звычайны англічанін пра гэта нічога не ведаў.

— *Вы маеце дачыненне да беларускай бібліятэкі імя Скарыны ў Лондане, пра якую звычайна гаворыць узімёла. А ці ёсць нейкія цяжкісці ў арганізацыі працы бібліятэкі?*

— Мы імкнёмся атрымліваць новыя кнігі, але вельмі дорага капітупе дасылаць іх па пошце з Беларусі. Таму нам патрэбная дапамога тых, хто ездзе з Беларусі

ў Англію на ўласным транспарце. Рэгулярна такія людзі знаходзяцца, яны і прывозіць у бібліятэку кнігі. Цяпер бібліятэка налічвае больш за трыста тысяч тамоў. Для нас актуальная было дадзенасць сусветнай сеткі бібліятэк. Але для гэтага траба гроши, эксперытызы. Пакупу мы гэтым не заемліміся. Нацыянальная бібліятэка Беларусі наўзахічай зацікаўленая ў супрацоўніцтве з намі. Хутчы за ўсё, яны заклопачаныя тым, што будзе пасля Аляксандра Надсаны. Я і сам гэтага не ведаю. Але ёсць будынак — і гэта галоўнае. Цяпер нашае слабае месца — адсутніць рэкламы. Таму ў бібліятэкі нямнога чытаючо. Людзі і фінансы — галоўная наша праблема.

— *Ці будзе Вы бліжэйшым часам звязаныя з Беларуссю іншымі спраўамі, апрач пры-
ватаўных?*

— У каstryчніку ў Лондане пройдзе канферэнцыя, прысвечаная тысячагаддзю Літвы. Я пабачыў праграму — там не было ніводнага чалавека ад Беларусі і Украіны. Зварунуўся да арганізатаараў, а мнэ адказалі, што ў праграме больш ніяма месца. Пасля ўсё ж знайшлі — і ми запрасілі гісторыку Генадзя Сагановіча. Гэта будзе першае мерапрыемства такога кшталту. Аташа з культуры Літўскай амбасады ў Вялікабрытаніі сказала мне, што яны хацелі б зладзіць канферэнцыю на больш шырокай базе, ёсць цікавасць і ў Польшчы. Але пакуль ёсць пытанні наконт фінансавання гэтага праекта.

— *Вы сочыце за развіццем падзеі ў Беларусі не першы год. Заўважаеце нейкія трансфармациі ў грамадстве?*

— Сёня беларускі народ мае незалежнасць. Дваццаць год гэтага не было. Іншая рэч,

► ПАСЛЯ ПАДЗЕІ

Алена Макоўская: ПЕРШЫ КРОК ПАВІННА ЗРАБІЦЬ ДЗЯРЖАВА

Пасля завяршэння працы пяцлага з'езда беларусаў замежжа новаабраная кіраўніца МГА «ЗБС «Бацькаўшчына» Алена Макоўская падзялілася сваімі меркаваннямі адносна таго, як яна бачыць перспектывы супрацоўніцтва паміж беларусамі замежжа і дзяржавай.

— *Ці задаволеная Вы пры-
сутнасцю на з'ездзе прад-
стаўнікоў органаў дзяржавы-
кі кіравання?*

— «Бацькаўшчына» доўгі час апелявала да ўладаў у плане вырашэння пытанняў беларускай дыяспары. І я лічу заканамерным, што нараэшце мы быўші пачуць. Я спадзяўся, што наконт пытанняў, якіх быў агучаны на з'ездзе, наконт выніковых дакументаў будучь прынятых павінны кантрукцыйныя крокі дзяржавы ў дачыненні да беларусаў замежжа.

— *У якім рэчышчы Вы бачы-
це магчымасць супрацоўніцтва з
дзяржавай?*

дыяспарай мусіць ажыццяўляцца на дзяржаўным узроўні. А «Бацькаўшчына», якая аўядноўвае суполкі беларусаў у 25-ці краінах свету, можа рабіць маніторынг заўважаць і прапаноўці, абараніць і прадстаўляць інтарэсы сваіх сяброву тут, будаваць разам наш беларускі дом.

— *Леанід Гулік выказаў меркаванне, што прагучала мала прапаноў, якія тычыліся эканамічнага, гандлёвага прадстаўніцтва...*

— Такое пытанне таксама можа стаяць. Паралельна адывалася секцыя бізнес-сцэнсаў, былі прадстаўнікі нацыянальнага бізнесу. Іша размова пра адказнасць бізнесу за развіццё нацыянальнай культуры. Я ведаю, што былі пропанаваныя зрабіць пунічны інфармацыйныя заходы, каб да ініцыятывы далаўчалася больш людзей. Думаю, гэта можа быць першым крокам. Мы разумеем, што цяпер эканамічныя крызіс, і важна прыцягненне інвестыцый, у тым ліку і ад беларусаў замежжа. Але хачу сказаць, што першы крок наступае ад беларусам замежжа павінна зрабіць дзяржаву. Калі ён будзе адчувальны, то беларусы замежжа адгукнутца,

пойдзе хвала пад'ему культурных, эканамічных праектаў. Але Рэспубліка Беларусь мусіць паказаць, што беларусы замежжа ёй патрэбны.

— *Якія бліжэйшыя задачы стаяць перад новаабраным кіраўніцтвам «Бацькаўшчыны»?*

— Першасная задача — навесці парадак на адвядненасці з прынятых праўкамі і дапаўненнямі ў дакументах з'езда, менавіта адносна праграмы дзеянасці арганізацій, а таксама адносна прынятых законік «Аб беларусах замежжа». Быў ухвалены шэраг дакументаў адносна беларускай культуры, ідэнтыфікацыі. Пра-

цы багата, і па многіх пытаннях мы будзем звязанацца да організацій ўлады Рэспублікі Беларусь, бо без іх немагчыма становічае вырашэнне гэтых пытанняў.

— *Напіраўдадзі з'езду многа разому было наконт магчы-
май палітычнай афарбоўкі
мерапрыемства, амблярой-
валіся културныя інтыры.*

— Размовай было шмат, бо шмат было людзей. Але давай-це меркаваць па выніках. З'езд прайшоў канструктыўна, нармальна, становічае, прынятых нармальных дакументаў, людзі задаволенны, і гэта галоўнае. Цяпер для нас пачынаецца штодзённая праца.

Упáнаважаны на спраvах raligii і нацыянальнасцю Леанід Гулік:

— Калі я буду пераліцаць, з чым згодны, а з чым — не, то траба патраціць яшчэ два дні. Дзяржаўныя органы ўлады ставяцца да беларусаў замежжа і гэта з'езд, я лічу, з павагай. Дастатковая сказаць, што тут быў і пра што сказаў. Я быў на з'ездзе ад пакату да канца і валодала ситуацыяй вельмі добра. Прагучала шмат спушчных праўкам, і безумоўна, тყы матэрыйлы, якія наўкуюцца ў самім вышэйшым органе ўлады, будучы разгледжаны, вывучаны, і тое, што магчымы, будзе упрыманца так, як упрыманца дзяржава. Хацелася б, каб гаварылася ўсім, што з беларускай мовай, законамі, нармальными дакументамі, людзі задаволенны, і гэта галоўнае. Цяпер для нас пачынаецца штодзённая праца.

► НОВАЯ ГЕНЕРАЦИЯ

ГЕРАІНЯ ГЕТА

Марыя МАРТЫСЕВІЧ

Першая і галоўная рэч, за якую хочацца падзякаваць Ганне Хітрык, — гэта тое, што яна непрыгожая. Не прыгожая той прыгажосцю, якую, паводле пануючых у грамадстве перакананні, належыць мець любой жанчыне, што хоча зрабіць кар'еру акторкі або спявачкі. Вядучыя тэатральныя падмосткі і эстрада развілі нават у самага падрыхтаванага гледача трывалы ўмоўны рэфлекс: капі перед табой жанчына без дэкалъту, доўгіх бліскучых валасоў і эффектнага макіяжу — гэта непрафесійна. Некалькі год таму я пабачыла па беларускім тэлебачанні сацыяльны ролік, які заклікаў не смеціць на вуліцах. Дзяўчына і хлопец нефармальнага выгляду, седзячы на лавачцы ў парку, раптам апінаючыца па вушы ў смеці, накіданым мінакамі. Парачка выглядала надзвычай бліяла, штодзённа і натуральна — нібы так і сядзела на той лавачцы, калі да іх падышла з камерай. Яны здаваліся людзмі з вуліцы. І калі праз некаторы час я даведалася, што герайні ролікі ні з якой не з вуліцы, а з вядучага драмтэатру краіны, мянене ахапіла шалёна радасць. Ад таго, што такую дзяўчыну прынялі.

Спачатку на акторскі факультэт, а потым — у Купалаўскі.

Гэта было толькі першае ўражанне. Калі мне давялося бліжэй пазнаёміцца з талентам Хітрык, выявілася, што горы смеці з роліка — гэта барыкады новага культурнага перавароту, а Ганна — своеасаблівая Свабода на іх.

Пад вэлюмам кічу

Нягледзячы на лета, адносную цеплыню, доўгія дні і кароткія ночы, якія ўсе мы з вамі зарас перажываєм, я мушу з сумам і трывогаю канстатаваць: мы жывем у няпрыстых, замрочных часах, спадарства. Часы, калі існаванне любога грамадзяніна Беларусі з ног да галавы ахутана кічам. Дзяўкуючыя ідалягічнай установы — усё для народа — кіч стаў вядучым стылем новай эпохі. Пастаўлючыя, голоўным чынам праз тэлевізар да жоўты і глянцавы друк, культурны продукт, што як найлепшы задавальняе масавыя густы, дзяржава (эфект зачарараванага кола) у той жа час гэтыя густы фармуе. У Беларусі чакаюць «Ёўрабачанне» як Вялікден, парад на Дзень Рэспублікі — як Троіцу, а «Славянскі базар» — як Мядовы Спас: клипамі, наарэнамі з канцэртамі праграммы гэтаага вядомага на ўесь бывлы СССР поп-кірмашу, тэлевізійнікі корміцца потым сю зіму, як пчолы мёдам.

Краіна распалаўнілася паводле мэдыйных упадабанняў: большасць, залежная ад жоўтай прэсі і тэлевізуру, супрацтваіць меншасці, залежней ад інтэрнэту і электронных СМІ. Вельмі часта гэтым дзвюм часткамі німа пра што пагаварыць.

Безумоўна, праблема кічу — не выключна беларуская. Але ў іншых краінах насыльніцтва, прынамсі, мае права выбару: у суседніх Расіі і Украіне поруч з гламурнымі поп-праектамі ківтнене шоу-бізнес фестывалі рок-, этна-, джаз-, бард-, які-толькі-захочаш музыкі. У Польшчы тэатралы збраюцца на фэсты

прышчэпленым нам у 90-я, і гэта не папса. Трапі фармат.

Гурт «Детидетей» быў заснованы ў 2005 годзе Ганнай і двумя іншымі маладымі акцёрамі Купалаўскага тэатру. І амаль адразу адбылося неверагоднае: праект вельмі імкліва набраў папулярнасць, выпускі ў 4 гады 2 альбомы, даўшы беліці канцэртага на вялікіх пляцоўках пры апнішлагу. «Дзеткі» фактычна праправілі блакаду культурнага гета па правам флангу (з левага флангу заходзіць гурт «Серебряная свадьба»). Пра альтэрнатыўную культуру загаварылі.

Ганна Хітрык пазітыўная. За гэта ёй хочацца падзякаваць у другую чаргу. Гэты пазітыў ідзе ад асобі і найблыжэй відавочны, калі Ганна выходзіць на сцену як спявачка, а не як акторка. Як спявачка яна таксама грае ролю — вакалісткі альтэрнатыўнага гурта, галоўны месідж якога — дзяцінства засталося ў кожным з нас, колькі б нам ні было

фото Андрэя Паненкі

Generation U

альтэрнатыўных ды вулічных тэатраў, у маленкай Літве штогод праходзіць некалькі буйных літаратурных фестываляў. Усё гэта — пры добрым рэкламе і вялікай глядацкай увазе. У Беларусі ж любыя спробы нефармальных мастакоў, артыстаў, музыкантаў зімнапасці альтэрнатыўнай культуры вядуть чалавека ў глухое безнадзеінае гета культурнай альтэрнатывы. Невалікай тусоўкай з невялікім, але адданым колам прыхільнікаму спрабаваць ствараць супрацьвагу мейністрому. Як і любое мастацтва, гэта — без перспектывы зарабіць вялікія грошы і да канца реалізавацца на радзіме.

**Альтэрнатыўныя
«Детидетей»**

Вось дэкарацыі, на фоне якіх акторка, вакалістка гурта «Детидетей» Ганна Хітрык выходзіць на мес падмосткі. Зей поруч на сцене граюць такія вядомыя вузкаму колу прыхільнікі ўзоркі: Леанід Паўленак з «Нагаралю», Святлана Бень з «Серебрянай свадьбы», Андрэй Такіданг з «Раха» і «Гаротніцы», музыкі Атмараві, Сяргей Пукст, гурт «Джамбімбу» і некаторыя іншыя. Музыкі яны граюць розную: іх аўтэнтычнае хутчэй тое, чаго яны не граюць: гэта не рок у класічным разуменні,

па пашпарце. Ганна-спявачка — сама сабе рэжысёр. Кожная песня — міні-мана-спектакль. Калі на тэатральнай сцене яе срымлівае тэкст, пастаноўка, вобраз, — то на музычай яе не срымлівае нічога. Яны ствараюць там такі вобраз, які хоча сама. У зале — бе фантазіяў энергіі выдатнага настрою. «Гэта не каноніл, не!» — тлумачыць яна падарунак, прышчэплены да белетра першага вясновага канцэрту гурта ў Мінску. На пакетку напісаны: «Першыя вясновыя парасткі». Прыходжу дадому, саджу — наустрач сонцу на май падваконі прафіялаца душысты гарошак.

Квіткі «на Хітрык»

Ганна Хітрык нарадзілася ў 1980 годзе ў Чэлябінску, узнацілі рускамоўны беларускі гурт і, здаецца, прынцыпова не размаўляе ў жыцці па-беларуску. Але самая важная для мяненя рэч, за якую ёй хочацца падзякаваць, — яна патрыятычная. Ганна — патрыётика нашага з ёй гета, якая вядзе барацьбу за яго вызваленне. Ці не адзінай, хто адкрыта смагаеца супрацьстраваў і блестак, якія запалілі беларускую культурную прастору. Падчас мінулага года канфлікту ў Купалаўскім тэатры, які прывёў да змены

кірауніцтва, Гаўрошам, што ўскочыў на барыкады і ад імя трупы адкрыта заявіў: у тэатры шмат анахранізму і папсы — была яна. Гэта быў яшчэ адзін важны прарыв у альтэрнатыўнага мастацтва за межы, прызначаны ёй СМІ і чыноўнікамі.

«Нармальных» спектакляў Купалаўскага тэатру даводзіцца чакаць больш за месяц, а на квіткі — паляваць. У большасці «нормальных» спектакляў занятая Хітрык. Даведацца, у які дзень грае які акторскі склад, фактычна немагчыма: ужо больш за год молады Мінску ходзіць у тэатр «на Хітрык», імкнучыся набыць квіткі менавіта на той, дзэн, калі на сцене будзе яна. Грае яна і на іншых тэатральных пляцоўках Мінску, але для мянене важна, што Хітрык-акторка належыць дзве шэдэўральныя інтэрпрэтациі жаночых образаў з беларускай класікі — Ганна з «Сымона-музыкі» і Надзея з «Дзікага паливанія караля Стака».

У «Сымоне», паставленым Мікалаем Пінігіным, Ганна у выкананні Хітрык — з самага пачатку памяшаная; як і галоўны герой, яна абсалютна не ўліваецца ў рэзіональны і груба-матэрнілістичны свет беларускай вёскі, яна адчувае скрыпку сэрцам, яна какае Сымона, але там — на нябёсах. У спектаклі ёсьць сцэна спаткнання Ганы і Сымона над возарам. Ён і яна глядзяць перад сабой, не інтэніруюць рэплікі, не кранаюць адзін аднаго. Але мы чуме не два маналогі, а дыялог за-каханых людзей, бо закаханыя — не ты, хто глядзіць адзін на аднаго, а ты, хто глядзіць у адзін бок. А калі Ганна вар'яе па-сапраўднаму, — мы бачым на сцене не расpusнью русалку, як гэта атрымалася ў яе партнёркі па-ролі, а хутчэй Агелію.

Хітрык глядзіцца на сцене як жаночая копія Сымонкі — Аляксандра Малчанава. Калі бачыш на сцене гэтых двайнятаў, воб раз галоўнага героя ўрэшце рас-

крываеца напоўніцу, стаеца беларускім Інь-Янем.

Іншая спраўа — «Дзікае паливанне». Гэта фактычна тэатр адной актрысы. Надзея — жыхарка Балотных Ялінаў — таксама памяшаная. І сіправуды, дзяўчынка, якія перажыла столькі жаху, не можа быць нармальнай. Істрычныя торгнасць, размовы з лялькай, лунатычны адсунты выгляд — і ў той жа час выхаванне, годнасць шляхцянкі — усё гэта арганічна спалучае сваёі ігроўкі Хітрык. У гэтым спектаклі ёй значна праіграюць усе мужчыны — і найперші Андрэй Беларозкі — апантаны вечнымі сумневамі інтэлігент, пакліканы, паводле караткевіцкага сюжету, уратавае яе ад жаху.

Роля сястры ў «Старэйшым браце» паводле Вампілава на сцене СХТ, роля жаўнеры, якія пачнуваюць дзяўчынай у спектаклі «Матылёнкі». Гэта тэатр юнага глядзеда... Акцёрская інтэрпрэтацыя Хітрык — дзяўчата, «не такі, як усе». А менавіта такі ў нас зазвычай трапляюць у культурніцкае гета.

Ганна Хітрык простая. Гэта рэч, за якую ёй хочацца падзякаваць напрыканцы, каб лепей запомнілася. Простая дзяўчына, якая ўсяго дасягнула, дзякуючы сваім унутраным якісцям, а не зневішчай адпаведнасці нейкім шоу-фарматам. На яе месцы мог бы быць кожны з нас: усё залежыць ад імпэту, таленту, працаздольнасці, веры ў сябе — вось што адчуваеш, калі глядзіш на яе з тэатральнай залі, калі бачыш на фестывальнае пляцоўцы. Бач ты — нават акторы дзяржавнага тэатру могуць выйсці на музычную сцену — і не ablazzica. Дзяўчата і хлопцы ў кедах і дредах, якія прыходзяцца слухаць канцэрты «Детидетей», у захапленні: Ганна Хітрык прыгожая. Прыгожая той прыгажосцю, якая тоіща ў кожным з нас і якую варту выпусціц на волю.

